

Bu yayın Pecya tarafından sayısallaştırılmış veya sayısal olarak telif sahibinden alınmıştır. Pecya Dijital Kütüphanesi`nde gösterimde olan tüm yayınlar için Pecya ailesi olarak, Türkiye Cumhuriyeti`nin yerleşik kanun ve hukuki düzenlemelerine, genel ahlaki ve etik konularına tam önem veririz.

Tüm yayınlar haklı sahibinden yazılı antlaşma ve onay alınarak gösterimdedir. Gösterim şartlarını belirleyen telif sahibi yayıncıdır.

Pecya'nın vizyonu, Türkçe dilinin tüm bilgi birikimini bir araya getirmek ve dünyadaki herkes tarafından anında ulaşılabilir kılmaktır.

Pecya`nın tüm içeriği korunmaktadır. Pecya, teknolojik olarak gerekli üst düzey koruma tedbirlerini almıştır. Telif ve yayın sahibi istemedikçe Pecya`daki bilgi ve yayınlar kopyalanamaz.

Pecya`nın izin verilmeyen içeriğini kopyalamaya teşebbüs etmek yasal değildir ve müeyyideleri vardır.

This publication has been digitized or purchased from the copyright owner by Pecya. We, as Pecya, pay strict attention to the established legislation and regulations of Republic of Turkey and general moral and ethical issues regarding all publications on display in Pecya Digital Library.

All publications are displayed by written agreement and consent of copyright owner. It is copyright owner who defines the terms of display.

Pecya`s vision is to compile all information in the Turkish language and render it accessible by everybody all over the world.

All the content of Pecya is protected. Pecya has taken the necessary ultimate measures technologically. Information and publications on Pecya cannot be copied unless copyright and publication owner agree to.

Any attempt copy unauthorized content in Pecya is illegal and causes sanctions.

İKTİSAT DERGİSİ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ İKTİSAT FAKÜLTESİ
MEZUNLARI CEMİYETİ YAYIN ORGANIDIR

C İ L T : I I

S A Y I : 11

M A Y I S 1965

Sahibi : Cemiyet Adına OKTAY EMED

Yazı İşleri Müdürü : NİHAT BATUR

İdare Yeri : Tünel Galip Dede Cad. No. 48/1

Basıldığı yer : YENİLİK BASIMEVİ

Fiatı: 2.5 TL. Yıllık : 30 TL. Altı Aylık: 15 TL.

İ Ç İ N D E K İ L E R

2 Cemiyetin Bildirisi	***
3 Uluslararası Sermaye ve Gelişmemiş
Ekonomiler	Dr. Erol MANİSALIOĞLU
7 Ayın Ekonomik Olayları	Nihat BATUR
9 1964 Yılı Dış Ticaret Neticeleri	Dr. Fazlı AYVERDİ
15 Toprak Reformu ve Memleketimizdeki
Durumu	Dr. Nazif KUYUCUKLU
25 Açlık ve Doğumun Kontrolü Meselelerinin
Düşündürdükleri	Ayhan AGUN
31 Kanun Dışı Grev	Duygun YARSUVAT
35 Sterlin Kurtarma Çabaları	Nadir DAYI
37 Ziraî Reform	Ekrem GÜRCAN
41 Cemiyetten Haberler	***

Sevgili Okurlar

Dergimiz ayda bir neşredildiğinden, ay içinde cereyan eden ekonomik ve sosyal olayları ancak ait olduğu ayın sayısında ele alabiliyor. Bu itibarla, biraz geçte olsa, Kurban ve Ulusal Egemenlik Bayramlarınızı candan kutlarız.

9 ncu sayımızda 12 nci sayımızla birlikte vermeyi vaadettiğimiz özel sayımıza ait çalışmalar bir hayli ilerlemiştir. Ancak, Cemiyetimize mali bakımdan büyük bir yük olan, eki şimdye kadar abone olanlara göndereceğimizden peşin özür dileriz. Bu itibarla, henüz abone bedellerini yatırmamış olan okurlarımızın (Ziraat Bankası Bahçekapı Şubesinde 27000; Türkiye İş Bankası A.Ş. Galatasaray Şubesindeki 676) ile açtırdığımız hesaplara namımıza havale yaptıklarını rica ederiz.

Dergimiz hakkında yeni fikir ve düşüncelerinizi, geniş ilginizi bekliyoruz.

Yaşamamız; yazı, abone ve reklâma dayanmaktadır. Bu güne kadar gördüğümüz yakın alâka bizlere ilerisi için büyük ümit vermekte çalışmamızı arttırmamıza vesile olmaktadır.

Dergiye göndereceğiniz yazılar en geç o ayın 15 ine kadar Cemiyet Merkezi adresine (Tünel, Galipdede Caddesi No. 48 Daire 1 Beyoğlu/İstanbul) sevkedilmelidir.

Dergimiz bir hamle daha yaparak Ankara Şubemizde irtibat bürosu kurmuştur. İrtibat Büromuzda halen Ankarada vazifeli bulunan Oktay Emed ve İmren Aykut gibi kıymetli arkadaşlarımızdan başka Meliha Türkhan, Nezahat İren, Nihat Duysak, Orhan Buldaç, Hamdi Mehter ve Erman Başmanav gibi değerli arkadaşlarımız da vazife almak nezaketini göstermişlerdir. Ankarada bulunupta dergiye yazı vermek isteyenlerin, Ankara şubesinde bu arkadaşlarımızı görmelerini bilhassa rica ederiz.

Saygılarımızla
İKTİSAT DERGİSİ

Türkiye'deki durum : Uluslararası sermaye Türkiye'de iki sektörde faaliyet göstermektedir; imalât ve madencilik sektörleri.

İmalât endüstrisi içinde faaliyet gösterdiği dallar:

- 1) Demir-çelik
- 2) Kimya
- 3) Gıda
- 4) Lâstik
- 5) Taşıt onarımı ve imalâtı (özellikle montaj)
- 6) Elektrik malzeme ve cihazları (kısmen montaj)

Madencilik kesiminde ise petrol birinci plânda bulunmaktadır.

Görüldüğü gibi uluslararası sermayenin Türkiye'deki yatırım alanları «direkt prodüktif sektörleri» teşkil etmekte, bu bakımdan devletin alt-yapı yatırımları vasıtasıyla özel dış yatırımların finansmanındaki payı büyük olmaktadır.

Bu durum ekonomi içindeki kaynakların en iyi şekilde kullanılması ile bağdaşmaz. Bir kaynak tüketimi söz konusudur. Çünkü ekonominin bütününün fedakârlık ederek gerçekleştirdiği dıştan istifadeden (1), uluslararası sermaye ve dolayısıyla diğer ekonomiler faydalanmış olmaktadır. Böylece kamu sektöründe gerçekleştirilen üretimin bir kısmı otomatik olarak dışarıya gitmiş olur. Bu durum sadece alt-yapı sektörleri için değil, vasıflı işgücü ve teknik elemanlar için de söz konusudur (2).

Birçok az-gelişmiş ülkenin (bu arada Türkiye'nin) uluslararası sermayeyi kendilerinin davet ettiği düşünülür ise uluslararası tröstlere kızmanız doğru olmaz. Onlar kâr maksimizasyonunun gerektirdiği biçimde davranmak zorundadırlar. Fakat gelişmemiş ekonomiyi bu davete zorlayan etken, içerde tasarruf, dolayısıyla yatırım yetersizliği olduğuna göre, özel dış yatırımlara kapı kapandığında alternatif yolların da ortaya konması gerekir.

İç tasarruf imkânları çok geniş ölçüde zorlanamayacağına göre, hiçbir şarta bağlı olmayan kalkınma kredilerine gitmek çözüm yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kalkınma kredilerinden anladığımız şey, vadesi çok uzun olan ve faiz oranı % 2-2,5 dolaylarında bulunan kredilerdir.

Burada hemen şu soru ortaya çıkmaktadır; bu çeşit krediler kar-

şılığında hiçbir taviz vermeksizin nasıl sağlanabilecektir? Krediyi veren ülke, sadece % 2,25 luk düşük faiz oranı ile mi yetinmek zorunda kalacaktır? Gelişmemiş ülkeler bu konuda «Makyavelist» olmalı ve fırsatlardan faydalanmaldırlar. Bunun dışında bir çözüm yolu bu ülkeleri, sosyal maliyeti çok yüksek olan davranışlara sürükleyecektir.

Üçüncü Dünya ülkelerinin daha henüz kuvvetli bir blok olarak ortaya çıkmamaları, onları makyavelist bir politika yürütmeğe zorlamaktadır. Nitekim bugün birçok gelişmemiş ülke bu tip tutumları ile uluslararası sermayeye imtiyazlar tanımaksızın kalkınma kredilerinden geniş ölçüde faydalanmaktadırlar. İçinde bulunduğumuz ekonomik ve siyasal şartlar Türkiye'yi, birçok gelişmemiş ülkenin yürümekte olduğu bu yola doğru itmektedir.

Uluslararası sermayenin gelişmemiş ekonomilere yerleşmeleri ilk bakışta bu ekonomiler için bir zorunluluk gibi görünmekte ise de iktisadi ve siyasi hesapları yapıldığında bunun bir zorunluluk olmadığı ve alternatiflerinin bulunduğu ortaya çıkacaktır. Önemli olan nokta, gelişmemiş ekonomilerin gereken (silkinme) gücünü kendilerinde bulabilmelerine bağlıdır.

Bu konuda iç (milli) sermayedarlarımızın tutumları önem kazanmaktadır. İç sermaye gurupları uzun vadeli menfaatlerini iyi hesapladıkları zaman, kendi menfaatlerinin uluslararası sermayenin menfaatleri ile birlikte yürümediğini görecektirler.

Bu görüş benimsendiği zaman, ekonomi içinde kaynakların kullanımını bakımından önemli bir adım atılmış olmaktadır. Böylelikle hem uluslararası sermaye aracılığı ile diğer ekonomilere giden kayıplar önlenmiş olacak, hem de uluslararası sermayenin kendi kâr maksimizasyonu gereği az-gelişmiş ekonomiyi içine soktuğu paradoksal durum ortadan kalkmış olacaktır.

-
- (1) Burada (dıştan istifade-external economies)den belirtmek istediğim şey, direkt prodüktif sektörlere, kendileri herhangi bir fedakârlığa katlanmadan, devlet tarafından kendilerine arzedilen mal ve hizmetlerdir.
 - (2) Yeni kurulan Ereğli Demir - Çelik'te bu durum görülmüştür. Yetişmiş teknik elemanlara, daha fazla ücret vermekle, bunların Karabük'ten, yeni kurulan fabrikalara çekilmesi sağlanmıştır.

Ekonomik Durum

Uluslararası Sermaye ve Gelişmemiş Ekonomiler

Dr. Erol MANİSALIOĞLU

Uluslararası sermayenin dünyanın çeşitli bölgelerinde yayılması günümüzden çok önce, kökü diğer yüzyıllara kadar uzanan bir mesele dir. Bu yayılma bugüne kadar artan bir hızla devam etmiş ve gelişmiş Batı ekonomilerinin kendi aralarında olduğu kadar gelişmemiş ekonomilerle de aralarında kuvvetli bir bağıllık meydana getirmiştir. Kapitalist ekonomiler arasında uluslararası sermaye aracılığı ile kurulan bağı nispeten eşit şartlar taşınmasına karşılık kapitalist ekonomiler ile gelişmemiş ülkeler arasında kurulan bağı—ekonomik, sosyal ve siyasal yapı farkından dolayı—çok daha başka bir nitelik taşımaktadır. Böyle olmasına rağmen Fransa'nın dolara karşı son giriştiği hareket, uluslararası sermayenin gelişmiş Batı ekonomileri arasında bile tek taraflı bağlayıcı ve etkileyici bir özellik taşıdığını göstermektedir.

Ekonomilerde birbirleri ile tamamlanma durumunda bulunan iki tip sektör vardır: **Enfrastrüktür** (veya alt—yapı) kesimi ve doğrudan doğruya üretkenliğe sahip sektörler (direkt üretken sektörler) . Sermaye birikimini ve sosyal organizasyonunu çoktan yeterli duruma getirmiş Avrupa ve Kuzey Amerika ülkelerine alt-yapı sektörlerinin (ulaştırma, enerji gibi) tamamlanmasında ve geliştirilmesinde devlet ile birlikte özel şahıslar da etkili olmuşlardır. Ancak böyle bir durumun ortaya çıkmasında, bu ülkelerin içinde buldukları özel şartlar rol oynamıştır. Çünkü özel kesimin alt-yapı sektörlerine yatırım yapabilmesi için, alt-yapı sektörlerinden sonra bunlara dayanılarak yapılacak direkt üretken yatırımların çok büyük kârlar getirmesi gerekir. Örneğin, çok verimli bir altın madeni bulan şahıslar bu maden ile ilgili ola-

rak demiryolu yatırımlarına girişebilirler. Çünkü madenin kârlılığı yanında demiryolu masrafları fazla bir öneme sahip değildir.

Günümüzde gelişmiş Batı ekonomileri ulaştırma, enerji gibi alt yapı sektörleri bakımından mükemmel bir durumda bulunmaktadır. Gelişmemiş ekonomiler ise «direkt prodüktif sektörler» ortam yaratacak bu sektörler bakımından yetersiz durumdadırlar. Bu ülkelerde sermaye birikiminin çok düşük olması demiryolu, karayolu, liman, baraj gibi yatırımların hızla geliştirilmesine imkân vermemektedir. Oysa ki imalât endüstrisine bu sektörler önderlik edecektir.

Türkiye de örnek bir az-gelişmiş ülke olarak bu eksikliği fazlası ile duymaktadır. Bizde alt - yapı yatırımları sadece devlet eli ile yapılmakta, böylelikle direkt prodüktif yatırımlara imkân hazırlanmaktadır. Özel şahıslar elindeki sermaye birikimi, büyük fonlar gerektiren alt-yapı yatırımlarına yetecek güçte değildir ve sermaye birikimi yeterli olsa bile alt-yapı yatırımlarına gitmezler, çünkü kârlı değildir.

Karma ekonomi düzeni içinde devlet aynı zamanda direkt prodüktif alanları da özel kesim ile paylaştığından, alt-yapı yatırımları yapmakla özel kesime olduğu kadar kendine de yatırım imkânları yaratmış olmaktadır.

Özel dış yatırımların az-gelişmiş ülkelere (bu arada Türkiye'de) yatırıldıkları alanlara baktığımız zaman bunların tamamının direkt prodüktif kesimlere yapıldığını görürüz. Kâr arayan uluslararası sermayenin bu durumu normaldir. Bunun sonucu olarak gerek hükümetten hükümete, gerekse uluslararası yardım kurumlarından az-gelişmiş ülkelere yapılan yardımlar, uluslararası sermayenin bu ülkelere yerleşme politikasına uygun olarak yürütülmektedir. O halde gelişmemiş ekonomilerin kalkınmasında özel dış yatırımların faydasını hesaplarken sadece global rakamlar vermek doğru olmayacaktır. Çünkü az-gelişmiş ekonomiye yapılan yardım ile bir bakıma özel dış yatırımların finansmanı yapılmış olmaktadır.

Yukarıda, gelişmemiş ekonomilerde alt-yapı yatırımlarının devlet tarafından yapıldığını belirttim. Alt-yapı yatırımları bir anlamı ile direkt prodüktif yatırımların finansmanı olduğuna göre, uluslararası sermayenin gelişmemiş ekonomilerde faaliyet göstermesinde, finansmana devlet de katılmış olmaktadır. Bu durumda özel dış yatırımların bu ülkelerdeki sosyal fayda ve sosyal maliyet hesabı yapıldığında, sosyal maliyetin sanıldığından çok daha yüksek olduğu ortaya çıkacaktır.

Ayın Ekonomik Olayları

GÜMRÜKTE BEKLEYEN MALLARIN TASFİYESİNE AİT KARAR 3.NİSAN.1965 TARİHLİ RESMİ GAZETEDE NEŞREDİLDİ

Karar Sayısı: 6/4476 — Gümrüklerde bekleyen ve 31.12.1964 tarihinde kanunî ambar bekleme süresini doldurmuş olan ticarî mahiyetteki eşyanın :

a — 1 ilâ 14 ncü kotalardan herhangibirisine dahil bulunmak,

b — Sanayi Bakanlığınca tesbit edilecek memleket sanayiine zarar verebilecek maddeler listesine dâhil olmamak, şartıyla, bedelleri transfer edilmiş ise (AID dahil) sahipleri tarafından 6 ay zarfında ithaline mücade olunması; sahiplerince ithal olunmayanların Gümrük Kanununun 126 ncı maddesi gereğince tasfiye edilmeleri; bedeli transfer edilmemiş ise, ihtilâfları Tetkik Komitesinin bunları kabule yetkili bulunması suretiyle ithallerine imkân verilmesi ve bu ameliyelerden sonra gümrüklerde kalacak malların ihraç suretiyle tasfiyesi cihetine gidilmesi; İktisadî Kurulun Kararına dayanan Gümrük ve Tekel Bakanlığının 15/3/1965 tarihli ve 31300 - 128/2565 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 27/3/1965 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Uzun zamandan beri ilâmı beklenen kararnamenin neşri ilk anda memnuniyet uyandırmışsa da, müracaat sahiplerinin gümrük müdürlükleri ile temaslarında kararnamenin değişik şekillerde tefsirinden ve Sanayi Bakanlığınca henüz

kara listenin neşredilmemiş olması gibi sebeplerden ötürü mallarını çekememeleri soğuk bir duş tesiri yaratmıştır. Dergimiz, Bakanlıkça gümrük idarelerine tatbikatla ilgili tamimin biran evvel gönderilmesini; ve Sanayi Bakanlığınca hazırlanacak ithali yasak olan mallara ait kara listenin en kısa zamanda neşrini temenni eder.

15 NCİ KOTA HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1965 yılı ikinci altı aylık kota hazırlık çalışmalarının ilk kısmına ait hazırlıklar tamamlanarak alâkalı Odalara gönderilmiştir. Odalar, 3.Mayıs.1965 tarihine kadar bölgelerindeki ithalâtçı ve sanayicilerin görüşleri üzerine kendi odalarının isteklerini de belirterek Türkiye Odalar Birliğine müracaatta buluncaklardır. Öğrenildiğine göre Oda temsilcileriyle ikinci hazırlık çalışma toplantısı 10 Mayısta İzmir Ticaret Odasında yapılacaktır. Türkiye Odalar Birliği Tatbikat Müdürlüğü ile Sanayi Şubesi Müdürlükleri tarafından idare edilecek toplantı tahminen 10 gün kadar sürecektir. Burada alınan kararlar bilâhare Odalar Birliğinde tekrar müzakere edilerek alâkalı Bakanlığa arz edilecektir.

İNGİLTERENİN KREDİ YARDIMI

Hükümetimiz ile İngiliz hükümeti arasında varılan anlaşma gereğince 5.6 Milyon dolar kredi temin edilmiştir. 25 yıl vadeli kredinin faizi %4 - %6 arasında değişmektedir. Kalkınma kredisi olarak isimlendirilen kredinin 7 yılı ödemesiz olacaktır.

KIZIL ÇİN İLE TİCARİ MÜNASEBET KURMA ÇABALARI

Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesinin bildirdiğine göre bu memleket ile geniş ticarî münasebetler kurulması yolunda çalışmalar bir hayli ilerlemiştir. Bu bölge ile bir anlaşmaya varıldığı takdirde henüz satılmamış bir çok mallarımıza pazar olacağı kuvvetle muhtemeldir. İzmirli iş adamlarından üç kişilik bir heyet Kızıl Çine gitmek, ticarî münasebetler kurmak üzere harekete geçmişlerdir.

AYIN EKONOMİK KONFERANSLARI

Geçtiğimiz ay ekonomik konferanslar bakımından bir hayli hareketli geçmiştir. İstanbul Üniversitesi Maliye Enstitüsü 1965 yaz sömestresi konferansları gerek mevzuları bakımından gerekse dinleyici bakımından bir hayli ilgi çekmiştir. Konferanslara Mayıs ayında da de-

vam edilecektir. Bu ay içinde verilen konferansların günü ve mevzuları aşağıda zikredilmiştir:

- 1 — Prof. Dr. Bedî N. Feyzioğlu
İktisat Fakültesi
Bütçe Karşısında Parlâmento ve Hükümet 7 Nisan 1965 Çarşamba
- 2 — İlhan Özer
Maliye Müfettişi
Türkiye'de Veraset ve İntikal Vergisi Tatbikatı 19 Nisan 1965 Pazartesi
- 3 — Doç. Dr. Selâhattin Tuncer
Eskişehir İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi
Millî Gelirin Kamu Maliyesi Kanalı İle Yeniden Dağılması 21 Nisan 1965 Çarşamba
- 4 — Zeki Kuruca
Hesap Uzmanı
Türk Vergi Sisteminde Asgari Mükellefiyet Usulleri 28 Nisan 1965 Çarşamba

ARSLAN TUĞLA

YAPI TUĞLASI
KİREMİT
ATEŞ TUĞLASI

Fabrika : Eyüp Silâhtar Caddesi No. 148
Telefon : 21 11 32
Mağaza : Galata, Tersane Cad. No. 67
Telefon : 44 30 40

İSTANBUL

1964 Yılı Dış Ticaret Neticeleri

Dr. Fazlı Ayverdi

Aralık 1964'e ait dış ticaret neticeleri de neşredildikten sonra yıllık durum hakkında daha sarıh mütalaa beyan etmek imkân dahiline girmiş bulunmaktadır.

Aralık 1964 de yapılan 77,2 milyon dolarlık ihracata mukabil, 48,6 milyon dolar kıymetinde ithalât yapılmıştır. Aylar itibariyle yapılan ihracat göz önünde bulundurulursa, Aralık 1964 deki netice erişilen en yüksek neticelerden birisidir. 1963 yılı Aralık ayında yapılan ihracatın kıymeti 57,4 milyon dolardı.

Yıl itibariyle dış ticaret neticeleri 1963'le mukayeseli olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo : I

1963 ve 1964 ithalat-ihracat neticeleri
(Milyon Dolar olarak)

	1963	1964
İthalât	690,0	542,0
İhracat	368,0	410,7
Fark	—322,6	—132,7

1964'de bir yıl eveline kıyasla dış ticaret açığından husule gelmiş bulunan azalma memnuniyet verici bir sonuç olarak mütalâa edilebilir. Açığın azalmasında mühim rol oynayan faktör ithalâtın kabil olduğu ölçüde kısılmasıdır. Fakat asıl başarı ihracatın yıllardır ilk defa dört yüz milyon doların üstüne çıkartılmış bulunması teşkil etmektedir.

İthalât mevcut dış ticaret ve gümrük rejimi muvacehesinde kıs - men resmi makamlarca ayarlanabilir. Kotalar zaten elde mevcut döviz disponibilitesine göre tanzim edilmektedir. İhracatın artırılıp azaltılması ise büyük emek ve gayret isteyen bir mevzudur. İhracatın devletleştirilmesi tekliflerinin moda haline getirilmiş bulunduğu bir yılda, serbest rekabete müsteniden özel sektör ihracatçıları kanalı ile gerçekleştirilmiş bulunan dört yüz milyon dolar üzerindeki bu satış, devletçilik taraftarlarına vermiş en güzel cevaptır. Bu başarının gelecek yılda devam ettirilmesi halinde, devletçilik taraftarlarına söylenecek söz bırakılmıyacaktır.

İHRACAT

Dış ticaret dengesinin kısmen düzelmesine yardımcı olan ihracat maddeleri üzerinde biraz duralım.

Tablo : II
Başlıca maddelerin 1963 ve 1964 ihracatı (Bin Dolar)

	1963	1964
Canlı hayvanlar	17.194	13.789
Balık	2.816	3.382
Hayvani maddeler	3.148	2.912
Sebzeler	3.220	3.626
Meyveler (Kuru ve Yaş)	86.202	84.516
Hububat	4.488	5.963
Yağlı Tohumlar	2.826	4.770
Boya ve debagat mad.	3.826	4.045
Şeker ve marmulâtı	11.560	19.915
Hayvan yemleri	13.873	17.387
Tütün	66.762	90.137
Tuz	4.293	5.664
Krom	5.819	8.329
Akaryakıt	9.195	9.499
Deri ve Kösele	6.071	6.691
Ağaç ve mamulâtı	1.595	1.458
Yün ve Kıl	17.409	12.009
Pamuk	81.163	92.287
Bakır	5.954	10.259
Diğerleri	20.692	14.124
Toplam	368.087	410.771

1963'e kıyasla 1964 de ihracatında azalma kaydeden maddeler şunlardır: Canlı hayvanlar ihracatında yüzde 19,75, hayvani iptidai maddeler yüzde 12,31, ağaç ve mamulâtı yüzde 8,59, yün ve kıl yüzde 31,02 ve diğer maddelerde de yüzde 30,59 nisbetinde gerileme vuku bulunmuştur. Şeker ve mamulâtında yüzde 72,27, yağlı tohumlarda yüzde 68,89, tütünde yüzde 35, pamukta yüzde 13,71 ve bakırda yüzde 72,30 nisbetinde ihracat artışı kaydedilmiştir. 1964'de tütünde kaydedilen gelişmenin 1965'de de devam etmesi halinde ihracatta başlayan inkişafın devam etmesi mümkündür. Pamuk ihracatı da çok müsait bir inkişaf içinde gözükmektedir. Pamuk alıcıları meyanına 1964 yılında yeniden katılan memleketlerde olmuştur. Alışılmış ihraç maddelerine 1964 yılında yenilerinin katıldığı görülmektedir. Yeni ihraç maddelerinin adedi 37 ve ihracat kıymetleri de 102.901 dolardır. Bu ihracat kıymet itibarile ehemmiyetsiz bir meblâğ ise de, bir hamlenin başlangıcı olarak memnuniyet verici bir olaydır. Yeni ihraç maddelerinin bazıları şunlardır: Meyve konserveleri, magnezyum oksit ve karbonat, haşarat öldürücü müstahzarlar, dış lastikler, sicimler, iplikler, halatlar, cam, kiremit, inşaat çivisi, kalorifer kazanı, avizeler, bakır telden halatlar, dikiş makineleri beton karıştırma makineleri, muslukçu eşyası.

Yeni ihraç maddeleri meyanında sanayii mamullerinin de yer alması, kurulan yeni yerli sanayiinin dış lâstik, dikiş makinesi ve kalorifer kazanı ihraç edebilir duruma gelmiş olmasının diğer iş kollarına da örnek olması temenni edilir.

İTHALAT

Kısıntıya tabi tutulan ithal mallarının hangileri olduğunu 1963'le mukayeseli olarak gösterelim :

Tablo : III

Başlıca maddelerin 1963 ve 1964 ithalâtı (Bin Dolar)

Maddeler	1963	1964
Kahve, çay, kakao	3.869	2.121
Hububat	59.959	6.077
Hayvani ve nebati yağlar	30.528	27.284
Akaryakıt	66.265	67.117
Kimyevi müstahzarlar	25.024	26.055
İspençiyari müstahzarlar	3.362	1.683

Gübreler	5.555	4.566
Boya lar, vernikler	8.565	9.012
Fotoğraf malzemesi	10.054	10.506
Sun'i plastik maddeler	10.095	8.821
Kauçuk ve mamulatı	27.592	14.176
Deri ve kösele	4.862	1.941
Kâğıt ham maddeleri	11.431	6.757
Mensucat maddeleri	43.305	36.339
Çimento ve amyant	7.660	6.705
Madenler	73.833	61.511
Adi madenlerden eşya	6.657	4.994
Kazan ve makineler	188.839	175.582
Nakil vasıtaları	76.593	45.634
Optik alet ve cihazları	10.717	8.232
Diğerleri	12.851	12.383
Toplam	687.616	537.396

1964'de 1963 kıyasla ithalatında artış kaydedilen maddeler ve artış nisbetleri şöyledir: Akaryakıt yüzde 1,29, kimyevi müstahzarlar yüzde 4,12 boyalar ve vernikler 5,22, fotoğraf malzemesi yüzde 4,50,.

Dört ithal maddesi istisna edilecek olursa diğer bütün ithal maddelerinde azalma olmuştur. Kayda değer azalma gösteren maddeler şunlardır: Kahve, çay, ve kakao ithalatında yüzde 45, kauçuk ve mamulâtında yüzde 48, kâğıt ham maddelerinde yüzde 40, mensucat maddelerinde yüzde 16, madenlerde yüzde 16, adi madenlerden eşya yüzde 26, kazan ve makinelerde yüzde 7, nakil vasıtalarında yüzde 40, optik aletlerinde yüzde 23

Cari istihlak eşyası ithalâtında ufak tefek artışlar kaydedilmiş olmakla beraber, yatırım mallarının ithalâtında önemli gerilemeler olmuştur. Bunun yatırım gayretlerine ne derece tesiri olacağını incelemeyeği yetkililerine bırakmaktayız., 1965 yılında da aynı şekilde hareket olduğu takdirde, beş yıllık kalkınma plânının etkilenmesi ihtimal dahiline girebilir.

DIŞ TİCARETİN PARA SAHALARI VE MEMLEKET İTİBARİLE DAĞILIŞI

Tablo : IV

Para Sahaları itibarile Dış Ticaret (Bin Dolar)

İhracat	1963	%	1964	%
APA Sahası	241.403	65,6	249.504	60,7
Dolar Sahası	50.690	12,4	73.700	17,8
Sovyet Bloku	35.418	9,6	37.742	9,2
Anlaşmalılar	40.576	12,4	49.825	12,3
Toplam	368.087	100.0	410.771	100.0
İthalât				
APA Sahası	314.842	45,8	247.710	46,0
Dolar Sahası	211.830	30,7	155.742	29,0
Sovyet Bloku	49.956	7,3	41.700	7,7
Anlaşmalılar	110.988	16,2	92.244	17,3
Toplam	687.616	100.0	537.396	100.0

İhracatımızda APA Sahasına mutlak rakkam olarak kıymet artışı vuku bulmuşsada, nisbet itibarile bir gerileme husule gelmiştir. 1963 yılında ihracatımızın yüzde 65,6'sı APA Sahasına ait iken, bu nisbet 1964 yılında yüzde 60,7'e düşmüştür.

APA Sahasının ihracatımızda kaybettiği yeri 1964 de Dolar Sahası almıştır.

Sovyet Blokunun ve Anlaşmalı memleketlerin ihracatımızdaki iştirakleri 1964'de de bir yıl evveline kıyasla aynı nisbette kalmıştır.

İthalatın Para Sahaları itibarile dağılışı nisbetlerinde 1964'de 1963'e nazaran bir değişiklik olmamıştır.

Müşterek Pazara 1964 yılının son aylarında bazı mallarımızın ihracatı suretile katılmamızın daha sıhhatli neticeleri 1965 yılında almak mümkün olabilecektir.

Memleketler itibarile ithalat ve ihracatımızda 1964 yılında başta gelen ülke A.B.D. dir.

B. Almanya ikinci sırayı, İngiltere üçüncü, İtalya dördüncü, Fransa beşinci, İsviçre altıncı, Benlülüks yedinci, Portekiz sekizinci, ve İspanya dokuzuncu sırayı işgal etmektedirler. Portekiz ve İspanyaya ihracat kayda değer bir sür'atle gelişmektedir.

Sovyet Blokuna dahil memleketler içinde en geniş ölçüde ticaret mübadelesinde bulunulan ülke Çekoslavakyadır. Polonya, Bulgaristan, Romanya, Rusya, Macaristan ve Doğu Almanya da Sovyet Blokunda mal mübadelesinin arttırılmasına çalışılan memleketlerdendir.

BOZKURT

'TERYLENE'

alpaka

renk reklam

BOZKURT - Fincancılar Nasır han 509

Toprak Reformu ve Memleketimizdeki durumu

Dr. Nazif KUYUCUKLU

Son senelerde yurdumuzda, en çok üzerinde durulup tartışılan sorunlarımızdan biri ve en önemlisi hiç şüphesizki toprak reformudur. Konunun bu kadar yoğunluk kazanmasında sebepler ikidir. Bunlardan biri, ekonomik yapımızın tarıma dayanması ve nüfusumuzun dörtte üçünü doğrudan doğruya ilgilendirmesi, diğeri de, aydınlarımızın sosyal ve ekonomik yapının değişmesini, bu sorunun çözümlenmesine bağlı görmeleridir.

Memleketimiz yönünden, konunun incelenmesine geçmezden önce toprak reformudan ne anlaşıldığı üzerinde durmakta fayda olsa gerektir.

1 — Toprak Reformunun Anlamı

Denilebilirki, toprak reformu geçen asrın birinci yarısından bu yana üzerinde durulan bir konu olmuştur. Özellikle I. ci Dünya Savaşından beriye, tartışma alanı genişlemiş ve reform düşüncesinde de gelişmeler kaydedilmiştir. Şöyleki; toprak reformu, Klâsik iktisadın rant teorisi, insanları doğuştan eşit gören tabii hukuk düşüncesi ve diğer sosyal akımların etkisiyle önceleri varlıklarının bilincine varan bir kaç Avrupa memleketini aşarak Asya, Güney Amerika ve diğer kıt'a memleketlerine süratle yayılmış ve büyük fırtınalar koparmıştır.

Toprak reformu düşünce ve akımının böylesine hızlı bir gelişme kazanmasında bilhassa, demokrasi hareketinin büyük etkisi olmuştur. Çünkü, özellikle iktisaden geri kalmış ülkelerin ekonomik strüktürüne tarımsal üretim hakimdir, nüfusun büyük çoğunluğu burada toplanmıştır ve bunların oylarını alabilenler iktidara geldikleri için, bu sorun

Siyasi Partilerce şu veya bu şekilde üzerinde durulan bir konu olmuştur. Nitekim, bugün memleketimiz için aynı durum söz konusudur.

Toprak reformu düşüncesinin özündeki değişmeye gelince, bunu II. ci Dünya Savaşına kadar ve ondan bu yana olmak üzere iki devrede ele almak kabildir.

1 — II. ci Dünya Savaşına kadar olan devrede toprak reformu, memleket içindeki büyük toprakların parçalanarak onu işleyen toprak-sız veya az topraklıların mülkiyetine devretme şeklinde anlaşılmıştır. Bu da, ya önceden tek kişinin mülkiyet ve tasarrufunda bulunup kendisi tarafından büyük işletme şeklinde işlenen büyük toprakların parçalanmak veya, tek kişinin mülkiyetinde olmakla beraber belirli parsellerde zaten ortakçı veya kiracı olarak tarım yapan çiftçilere devir ve temlik suretiyle olmuştur. Bu anlamda toprak reformu büyük toprakları parçalayıp mülkiyetini, genişliği memleketlere göre değişen toprak-sız veya az topraklı çiftçilere vererek normal bir yaşama düzeyini sağlamak ve devam ettirebilmek amacını taşımıştır. Anlaşıldığı üzere, burada daha çok üzerinde durulan toprağın mülkiyeti yani sorunun hukuki yönüdür. Topraklar parçalanarak sözü edilen kişilere devredilmekte fakat diğer gerekler üzerinde durulmaktadır.

Bu tip küçük işletmeler, piyasa şartlarını dikkate almadan üretim yapan ve teknik gelişmenin geri olup az kapital kullanılan yerlere ve I.ci Dünya Savaşı devresine uygundur.

2 — II.ci Dünya Savaşından bu yana ise, yukardaki toprak reformu düşüncesi diğer bir ilke ile tamamlanmıştır. Bu da, mülkiyeti, toprak-sız veya az topraklılara devredilen topraklarda verimli bir tarım yapabilmek amacıyla gerekli diğer tedbirlerin de Devlet tarafından alınmasıdır. Böylece, iki ayrı toprak reformu anlayışı birleştirilmiş «modern tarım mülkiyetinin temelini adalet ve verimlilik olmak üzere iki ilkeli bir anlayış teşkil etmiştir». (1) Bu düşüncenin gelişmesinde ve yerleşmesinde, II.ci Dünya Savaşından sonra, bir çok memleketlerde, özellikle iktisaden geri kalmışlarda, beslenme düzeyinin çok düşük olması sebebiyle bir çok sosyal huzursuzluklara amade bulunmaları müessir olmuş, Birleşmiş Milletler Teşkilâtının bazı kuruluşları bu anlayışı benimseyerek liderliğini yapmışlardır. (2)

Demokrat memleketlerce üzerinde durulan dar ve geniş anlamda toprak reformunun esasına işaret ettikten sonra konuyu memleketimiz yönünden ele alalım.

II — Türkiyede Tarımsal Topraklar ve Toprak Reformu,

Memleketimizde toprak reformunun nemini kavrayabilmek için önce, tarımın ekonomimizdeki yerine bir kaç cümle ile değinmek yerinde olur. Keza, toprak reformu ile yakın ilgisi bakımından topraklarımızın mülkiyet ve tasarrufu üzerinde durmak zorunludur.

A — Tarımsal Üretim ve Toprakların Mülkiyet ve Tasarruf Durumu,

1 — Tarımsal üretim, ekonomimizde çok önemli bir yer tutmaktadır. (3) Önce, faal nüfusun %73'ü tarım sektöründe toplanmıştır. İhracattan elde edilen gelirlerin % 85'e yakını tarımsal maddelerdendir. Sonra, Milli Gelirimizin % 41'i tarım sektöründen sağlanmaktadır. Ayrıca, sanayimizin ilkel maddesinin dörtte üçe yakını tarımdan gelmektedir.

Görülüyor ki, bütün az gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, ekonomimiz genel olarak tarıma dayanmakta, bu yüzden de bu alandaki herhangi bir eylem büyük etkiler doğurmaya müsait bulunmaktadır.

2— Toprakların Mülkiyet Durumu,

Yukarıda görüldüğü gibi, toprak reformunun gerçekleştirilmesi için topraksız veya az topraklı çiftçilerin toprak sahibi kılınmaları gerekmektedir. Bu ise, tarıma elverişli topraklarla sınırlı bulunduğundan, Devletin Özel mülkiyetinde bulunmadığı ve başka yerlerden sağlamanın da imkânsız olduğu hallerde, kişilerin özel mülkiyetindeki büyük toprakların kamulaştırılarak dağıtılması gerekmektedir. Bu takdirde ise, tarımsal toprakların mülkiyet durumunu bilmek gerekiyor.

Ancak, memleketimizde tarıma ayrılmış topraklarımızın mülkiyet durumunu, gerek tevarüs olunan Osmanlı toprak rejiminin özelliği ve gerek kadastro ve istatistiklerin yetersizliği sebebiyle öğrenebilmek mümkün değildir. Ayrıca, bilinenlerin büyüklüğü hakkında açık bilgi edinmek de çok zordur.

Bazı gayriresmi kaynaklar, tapulu toprakların genel topraklardaki yerini en iyimser bir görüşle % 40 (4) olarak gösterirken, diğer bazıları bunun ancak % 25 (5) olarak tahmin etmektedirler.

3 — Toprakların tasarruf durumu,

Topraklarımızın mülkiyet yönünü olduğu gibi, tasarruf yönünü de

tam olarak öğrenmek mümkün olamamaktadır. Ancak, aşağıdaki kaynaklar konumuz bakımından bazı yönleri aydınlatıcı niteliktedir.

a — 1950 Tarım Sayımı,

Bu sayım sonuçlarına göre, memleketimizde çiftçi ailelerinin topraklara tasarruf durumu şöyledir:

Köylerdeki Çiftçi Ailelerinin Toprak Tasarruf Tiplerine göre Ayrılışı

Toprak tasarruf tipleri	Miktar	%. si
Mal Sahibi	1.686.143	72.60
Yarı Mal Sahibi	498.838	21.48
Kiracı	14.815	0.64
Yarıcı	57.161	2.46
Marabacı	9.734	0.42
Başka Şekiller	4.759	0.20
Belli olmayan	3.225	0.14
Toplam	2.274.675	
Yalnız hayvan yetiştir.	47.716	2.06
Genel Toplam ...	2.322.392	100.00

Kaynak: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü İstatistik Yılı - İlgili S. 228 Yayın No. 460, 1960-1962.

Tablonun tetkikinden :

aa — Önce, sayımdan bu yana onbeş sene geçmiş olması itibariyle rakamlar çok eskimiştir. Hele tarımımızın 1950'den sonra büyük st-rüktür değişimine uğradığı düşünülürse, durum daha da önem kazanır.

bb — Mevcut çiftçi ailelerinin % 71.6'sı toprak sahibi, % 21 kadarı da yarı mal sahibi olarak görülmektedir. Ancak yarı mal sahibi açık bir deyim değildir.

cc — Kiracı, yarıcı ve marabacıların genel çiftçi aileleri içindeki yeri ise % 3.5 olmakla çok düşük görünmektedir. Son onbeş yıl içinde bunların miktarında hiç şüphesizki artma olmuştur. Nitekim, bazı kaynaklar (6) yurdumuzda sadece yarıcılıkla geçinen ailelerin, genel aileler içindeki yerini % 25,35 olarak göstermektedirler.

dd — Tablodaki rakamlar, tarım işletmesi değil çiftçi aile miktarlarıdır. Her çiftçi ailesinin bir tarım işletmesine sahip olduğu ise, her zaman doğru değildir, zira bir kaç ailenin (özellikle pederşahi aile tipi-

nin hakim olduğu köylerimizde) bir tek tarım işletmesine tasarruf etmesi daima mümkündür.

ee — Ayrıca, konumuzla ilgili olan nokta çiftçi ailelerinden nekadarının mal sahibi olduğu değil, aynı zamanda nekadarının normal olarak hayatlarını devam ettirebilmeleri için kendilerine yeten işletmelere sahip olduklarıdır.

Bütün bunları tablodan anlamak mümkün olmadığından konumuzla ilgili bazı sonuçlara varmak imkânsızdır.

b — 1952 Tarım Anketi

Aradan henüz iki yıl geçtikten sonra yapılmış bulunan bu ankette konumuzla ilgili daha sağlam bazı veriler bulmak kabildir. Durum aşağıdaki tabloda gösterilmiştir;

İşletme Sahası (Dekar)	Aile sayısı	%si	İşlenen saha (Hektar)	%si
1 — 20	772.800	30.57	830.100	4.30
21 — 50	797.400	31.54	2.789.820	14.34
51 — 75	336.000	13.30	2.096.760	10.78
76 — 100	216.000	8.54	1.915.200	9.84
101 — 150	168.000	6.65	2.108.460	10.84
151 — 200	91.800	3.63	1.648.440	8.47
201 — 300	67.800	2.68	1.711.740	8.80
301 — 500	39.600	1.57	1.519.920	7.82
501 — 700	16.800	0.66	1.014.540	5.22
701 — +	21.600	0.85	3.810.960	19.59
Toplam	2.527.800	100.00	19.451.940	100.00

Kaynak; T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü İstatistik Yıllığı s. 230 Yayın No. 460, 1960-1962

Tablodan şu sonuçları çıkarabiliriz :

aa — 1950 tarım sayımından iki sene sonra yapılmakla beraber onun hakkında söylenen sakınca burada da varittir.

bb — Ailelerin üçte birden fazlası 1 — 20 dekarlık işletmelerde bulunmaktadır. 1 — 50 dekarlık işletmelerde çalışan aile nispeti ise, % 62'den fazladır.

cc — Çiftçi ailelerinin % 75.41'i, işlenmekte olan toprakların % 29.42 si üzerinde toplanmış, bir başka deyimle, ailelerin % 24.59'u % 70.58 topraklara yayılmıştır.

dd — İşlenen toprakları aile sayısına böldüğümüz takdirde ise aile başına düşen toprak miktarı 76.7 dekadır.

ee — Tabloda olmamakla beraber konu ile yakın ilgisi dolayısıyla şuna da işaret etmek yerinde olur ki, çiftçi ailelerinin az toprağa tasarruf etmeleri yanında, bu toprakların da çok dağınık olduğu dikkati çekmektedir. 1950 tarım sayımına göre, bir çiftçi ailesine ortalama olarak düşen arazi 6.9 parçaya bölünmüştür. (7)

c — 1961 Anketi

Günümüzde, bazı bölgelerimizde toprakların büyük işletmeler halinde temerküz ettiğine dair kayıtlar vardır. 1961 anketine göre memleketimizde bin dekar ve daha büyük çiftliklerin sayısı 3.358 dir. (8) Bunlar genellikle Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde toplanmış bulunmaktadır. Nitekim Adana'da 448, Urfa'da 444, Diyarbakırda 387 olmak üzere bin dekardan büyük işletmeler temerküz etmiştir.

Yukarıda sözü edilen, topraklarımızın mülkiyet ve tasarruf durumu ile ilgili sayım ve anketlerden çıkan sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz;

1— Yurdumuzda toprakların mülkiyet durumu açık değildir ve tapulu arazi işlenen arazinin, yaklaşık olarak üçte biri kadardır. Çok daha düşük iken, bu nisbetin bugünküne erişmesi ve artma eğilimini göstermesi, Devlet toprakları aleyhine, fasıllı devrelerde ve değişik hükümlerle çıkarılıp uygulanan Tapulama kanunları ile olmaktadır.

2 — Çiftçi aileleri, genellikle çok küçük ve dağınık toprak parçalarında üretim yapmaktadırlar. Bu durum onların verimsiz çalışmalarına ve kapalı köy ekonomisinde kalmalarına, ipin ucunu kaçırmaya da köyü terkedip şehire akın etmelerine sebep olmaktadır.

3 — Bunun yanında, toprakların yer yer büyük işletmeler halinde temerküz ettiği de görülmektedir. Bunun da, bilhassa nüfus yoğunluğunun ve toprak verimliliğinin yüksek olduğu yerlerde bulunuşu dikkati çekmektedir.

4 — İşlenmekte olan toprakların çiftçi aileleri arasında eşit ola-

rak bölündüğünü düşündüğümüz takdirde ise, aile başına düşen işletme büyüklüğü ortalama olarak 76,6 dekadır.

B — Memleketimizde Toprak Reformu

Çiftçi ailelerinden bir kısmının topraksız, büyük bir kısmının da az topraklı oldukları düşünülerek zaman zaman toprak sahibi kılınmaları istenmiştir. Sözü edilen çiftçi aileleri ve dıştan gelen göçmenlere, gerek 1934'e kadar ve gerek ondan sonraki İskân Kanunları gereğince toprak dağıtımını yapılmış fakat bunlar gayeyi sağlamaktan çok uzak kalmıştır. Memleketimizde, topraksız ve az topraklı çiftçi ailelerini topraklandırmak amacı ile daha bilinçli bir çalışma ancak 1945 tarihli Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile başlamıştır.

Yurdumuzda, Topraksız veya az topraklı çiftçi ailelerini topraklandırma, diğer deyimle geniş anlamda toprak reformu düşünce ve hareketini, Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ve Yeni Toprak Reformu Kanun Tasarısı olmak üzere, kısaca iki noktada mütalâa edebiliriz. Bunlardan ilki, yalnız toprakların dağıtımını şeklinde olan Toprak Reformunun ilk anlamına uygundur. Yeni Toprak Reformu Kanun Tasarısı ise, (Yeni tasarı çünkü, 1962'de bir başkası hazırlanmıştı) sadece toprakların dağıtımını değil, aynı zamanda, üretim için diğer gerekleri de öngördüğünden Toprak Reformunun ikinci anlayışını benimsemektedir. Bunları sıra ile görelim.

1 — Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu

Ön çalışmaları çok daha önce başlamış olmakla beraber bu kanun 4753 sayılı ile 1945 tarihinde çıkmış ve topraksız veya az topraklı çiftçiyi topraklandırmak amacını gütmektedir. Kanun, halâ yürürlükte olup hükümlerine göre, 1947 - 1962 arası çiftçi ailelere dağıtılan arazi durumu şöyledir:

Toprak Komisyonları tarafından yerli halka dağıtılan arazi,

Seneler	Aile Sayısı	Dağıtılan toprak Dekar	Aile başına düşen toprak miktarı
1947	1427	49.085	34.40
1948	4.313	238.656	55.33
1949	8.359	389.211	46.56
1950	18.589	820.194	44.12
1951	19.034	1.031.685	54.20

1952	39.198	1.661.222	42.38
1953	39.243	2.097.854	53.46
1954	43.490	2.423.802	55.73
1955	36.015	1.809.093	50.23
1956	35.491	1.945.526	54.82
1957	29.761	1.528.890	51.37
1958	33.484	1.483.265	44.30
1959	27.756	1.259.056	45.36
1960	30.491	1.252.028	41.06
1961	396	59.840	151.11
1962	307	18.259	59.47
Toplam	377.354	18.067.666	47.88 (Ortalama)

Kaynak: İstatistik Yıllıkları

1951 S. 260

1959 S. 250

1960 - 1962 S. 244

Tablodaki rakamlara göre;

a — Adı geçen kanun hükümlerine göre toprak dağıtımı 1950 senesinden itibaren süratlenmiştir.

b — Dağıtılan arazi miktarı 18 Milyon küsur dekadır. Buna, Iskân kanununa göre göçmen ailelere dağıtılan 1.5 milyon dekar toprağı da ilâve ettiğimiz takdirde, 1962'ye kadar dağıtılan toprak miktarı 19.5 milyon dekara ulaşmaktadır.

c — 377 bin küsur çiftçi ailesine dağıtılan bu topraklardan aile başına düşen ortalama miktar 48 dekara yakındır.

Dağıtılan toprakların ve aile başına düşen miktarın yetersizliğini takdir edebilmek için şu noktaları da göz önünde tutmak gereklidir;

— Dağıtılan topraklar 19.5 milyon dekar olduğu halde, 1948-1959 devresinde tahrip edilen mer'alar 93.160.000 dekadır. (9) Şu halde, tahrip olunan mer'aların ancak %20 kadarı topraksız veya az topraklılara dağıtılmıştır.

— Kanunun çıkarılışında öngörüldüğü halde, uygulanışında ve bazı değişikliklerle büyük işletmelere dokunulmamış, yalnız mer'alar verimsiz ve kıraç yerler dağıtılmıştır.

— İyi bir kredi politikası da uygulanamadığı için, toprak sahibi edilen çiftçi ailelerinin sosyal ve ekonomik durumlarında önemli bir değişiklik olamamıştır.

Bu uygulama ile (hattâ bir bakıma, tam olarak uygulandığı takdirde dahi) Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu, bir toprak reformu anlamına, özellikle ikinci anlamdakine hiç gelemeyeceğine işaret etmek gerekir. Ancak, bugünkü toprak reformu anlayışına geçilmesinde bir geçit olduğu düşünülebilir.

2 — Toprak Reformu Kanun Tasarısı

Yeni Anayasamızın 37.ci maddesi «Devlet toprağın verimli olarak işletilmesini gerçekleştirmek ve topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan çiftçiye toprak sağlamak amaçlarıyla gereken tedbirleri alır. Kanun, bu amaçlarla değişik tarım bölgelerine ve çeşitlerine göre toprağın genişliğini gösterebilir...» demektedir.

Bu maddenin ışığı altında 1962 tarihli tasarıdan sonra Tarım Bakanlığınca yeni bir Toprak reformu kanun tasarısı hazırlanmış ve incelenmesi için Parlâmentoya, komisyonlara havale edilmiştir.

Tasarı tetkik edildiğinde, yurt tarımını tamamiyle kapsayıcı bir hüviyet taşıdığı görülmekte ve esaslı değişiklikler meydana getireceği benzenmektedir. Bu ilkeleri aşağıdaki şekilde tesbit edebiliriz;

- 1 — Aile işletmeleri kurulması,
- 2 — Kooperatifler kurulması,
- 3 — Toplulaştırma,
- 4 — Muhtaç olanlara kuruluş, onarma, çevirme kredisi ve canlı, cansız demirbaş sağlanması,
- 5 — Örnek işletmeler kurulması,
- 6 — Başka yerden arazi vermek suretiyle tarımsal yerleşimi sağlamak,
- 7 — Reform devamınca temlik tasarrufları durdurmak,
- 8 — Reform bölgesinde yurt topraklarının kullanılma kabiliyetlerine göre tesbit ve Kadastro ve Tapulama ile birlikte yürütülmesi,
- 9 — Dağıtılacak arazi,
- 10 — Verilecek araziye mirasçılarn tasarruf durumu,
- 11 — Kamulaştırma,

12 — Kiracılık ve ortakçılıkla ilgili hükümler,

13 — Örnek köy ve aile işletmeleri kurmak vb.

Bu ilkelerin tetkikini başka bir yazıya bırakarak yalnız şu kadari-
na işaret etmekle yetinelim. Tasarı, yurdumuzda toprakların tasarruf
durumu bahsinde gördüğümüz çok parçalanmış ve cüce işletmeler ha-
line gelmiş dağınık toprakları birleştirmeyi ve tarımda, normal yaşama
düzeyini sağlayabilecek aile işletmeleri kurmayı öngörmektedir.

Bazı çevreler, toprak dağıtımı için kamulaştırmanın, Anayasanın
sözü edilen maddesine dayanarak verimli çalışan özel kişilerin mülki -
yetindeki büyük işletmelere uygulanamayacağını iddia etmektedirler.
Ancak, Anayasanın adı geçen maddesini bir bütün olarak ele almak ve
toprakların verimli olarak işletilmesi ile topraksız veya az topraklıları
toprak sahibi kılınmasını bağdaştırmak lâzımdır. Bunun mümkün o-
lup olmadığı ayrı bir inceleme konusu olacaktır. Yukardaki iddia ger-
çekleşirde büyük işletmeler verimli çalıştığı gerekçesi ile kamulaştırı-
lamazsa, kısa devrede tarımdaki faal nüfusu diğer sektörlere aktara -
mıyacağımız için, Anayasadaki sosyal adalet ilkesine rağmen tarımda
sefalet devam edecektir.

-
- (1) J. Valarché : L. Economie Rurale s. 50 Librairie Marcel Riviere et Cie Paris 1959
 - (2) Dr. Suat Aksoy : Toprak Reformunun Hukukî Esasları s. 3 Ankara Basım ve
Cilt Evi, Ankara - 1964.
 - (3) Daha fazla bilgi için 8. ci sayıdaki makale .
 - (4) Dr. Safa Reisoğlu : Tapulama kanunu ve Toprak Reformuna Tesiri s. 9 Sevim
Matbaası, Ankara 1964.
 - (5) Dr. K. Tahir Gürsoy : Eşya Hukuku Notları Cilt I s. 135 Hukuk Fakültesi, An-
kara 1963.
 - (6) Toprak Reformu s. 47 Türkiye Çiftçi Teşekkülleri Federasyonu Ankara 1964.
 - (7) Dr. A. Fethi Açıl Ziraat İşletmelerimiz ve özellikleri s. 15 Ankara Üniversitesi
Basımevi 1958.
 - (8) Aylık İstatistik Bülteni s. 139 No 91 Ankara 1961.
 - (9) Dr. Suat Aksoy A. g. e. s. 138.

Açlık ve Doğumun Kontrolü Meselelerinin Düşündürdükleri

Ayhan AGUN

İnsanoğlu her zaman ve her devirde açlık tehlikesiyle karşılaştığı cihetle bu meselenin yeni olmaması gerekmektedir. Yeni olan husus, bugün aç olan insanların, etrafında aç olmıyan insanların da bulunduğunu bilmesidir.

Açlığın bir değil, aç kalan insanların yerleşmiş buldukları bölgelere göre değişen çok çeşitli meseleleri vardır. Zira bunun sebepleri her yerde aynı olmadığı gibi giderilmesi çareleri de bir değildir. İleri bir görüşle meselenin bütünü dikkate alındığında, biri nüfusun kantitatif gelişimi ile ilgili demografik diğeri gıda maddesi istihsalı imkânlarıyla alâkalı ekonomik iki hususla karşılaşılmaktadır.

1961 yılı dünya nüfusu 3 milyarı geçmiş bulunmaktadır. 2000 yılında, yani 35 sene sonra bu miktarın 6 milyarı aşacağı tahmin olunmaktadır. Fert başına düşen bugünkü istihlâk miktarına eşit bir miktar üzerinden, 2000 yılında bu nüfusu besliye bilmek için, halihazır gıda maddeleri istihsalini iki misline çıkarmak gerekmektedir.

Fakat daha ehemmiyetli ve öncelikle ele alınması gereken bir mesele ise içinde bulunduğumuz devirde beşeriyetin büyük bir kısmının ıstırap çekmekte olduğu açlığa şimdiden bir çarenin bulunabilmesidir. Bu da, 2000 senesine kadar, gıda maddeleri istihsalinin üç misline çıkarılması problemini doğurmaktadır.

Son zamanlara kadar dünyanın büyük bir kısmında, hatta bütününde beşeriyet tabiatın gidişine kendini intibak ettirmiş yani tabiat duruma hâkim olmuştu. İnsanlığın harplerle, hastalıklarla ve açlıklarla imhasına imkân verildiği böyle bir devirde bugünkü endişeler tabiatıyla hiç bir mahzur teşkil etmiyordu. Bugün, büyük İngiliz Tarihçisi Toynbee'nin yazdığı gibi tabiatın bu merhametsiz oyununa geri dö-

nülemeyecek yeni bir nizamla karşı konmaya başlanmıştır. Fakat bununla beraber yine ölüm nisbetini düşürmeye ve doğumun normal bir seyir takip etmesi imkânına muktedir olamıyoruz. Bunun da asıl sebep ve güçlüğü ölümün âmmenin yani hükümetlerin faaliyetleriyle, doğumun ise müstakilen fertlerin faaliyetleriyle alâkalı bulunmasından ileri gelmektedir.

Ne olursa olsun, bugün doğumun kontrolü diye adlandırılan müessesese, dünyanın bazı bölgelerinde, açlığa karşı en zaruri mücadele vasıtalarından biri olarak mütalea edilmiştir. Bir kısım memleketler bu müesseseyi kabul etmişler ve diğerleri ise bu yolu teşvik eder görmüşlerdir.

Fakat doğumun kontrolü keyfiyeti birçok memleketlerde bilhassa dinî ve ahlâkî yönden şiddetli tepkilerle karşılaşmıştır. Hatta doğumun kontrol altına alınması keyfiyetinin insanlık insiyakı ile de bağdaştırılamıyacağı ileri sürülmektedir. Bu münakaşalı konuda dünya çapında tedbirler almak mümkün değildir. Her memleketin şüphesiz kendisine en uygun düşen yolu izleyeceği tabiidir.

Fazla nüfusa sahip memleket ve bölgelerde nüfus artışını önlemek için başvurulmuş doğumun kontrolü müessesesine ihtiyaç hissedilmeden, bugün ve yarınlar için bütün insanları kâfi derecede beslenmesinin, ilmin açtığı yeni imkânlar ve toprağın besleyici zenginlikleri sayesinde teknikman mümkün olacağı kesinlikle ifade edilmekte ve böylece, dünyadaki açlık tehlikesinin halledilemeyecek bir mesele olmadığı, onu teknikman çözecek imkânların el'an mevcut olduğu kabul edilmektedir.

Açlıkla mücadele, her memleketin biri dahili sosyal, diğeri dünya nizamı ile alâkalı iki hususa bağlı bulunmaktadır.

Birincisi, her memleketin kendi müesseselerinden, iyi veya kötü ananelerinden, ekonomisinin organizasyonundan, orada hakim olan sosyal kaidelerden, emek ve sermaye arasındaki münasebetlerden, servetlerin dağılım tarzından, halkın kültür seviyesinden v.s. teşekkül etmiştir.

İkincisi ise, beynelmîlî ticaret mekanizmasını, mübadelelerin mali nizamlarını, diğeri memleketlerin geri kalmış memleketlere yapmaya hazır oldukları yardımların tabii bulunduğu şartları v.s. ihtiva etmektedir. Bu şartlar da umumiyetle politik mülâhazaların tesirinde bulunmak

tadır. Çabucak sömürgecilikten kurtulmuş ve dahili kanlı mücadeleler sonunda bölünmüş birçok memleketelerde devamlı yeni bir nizam tees-süsü kolay olmamaktadır. Harici yardımlar, bir tarafın hükümetlere, diğer tarafın hükümetlere karşı mücadelede bulunan topluluklara yaptıkları silâh yardımından ve siyasi destekten ileri gidememiştir. Bu yardımlar halkın bütününe faydalı olacak yerde, bilâkis karışıklıkların devamına hizmet etmiştir.

Açlıkla mücadele, bu iki nizamda birbirlerine bağlı engellerle karşılaşmaktadır. Bu engellerden bazıları işe yarar ciddi yardımlarla dıştan ekarte edilebilirse de, diğerlerinin yanında bu yardımlar umumiyetle kifayetsiz kalmaktadır .

Burada bilhassa, bir memleketin sosyal ve politik rejimin doğurduğu durumlar; hükümet olsun, idare edenlerle hakim olanlar sınıfı olsun, birlikte yaşadıkları fakir zümrenin durumlarını islâh etmek teşebbüsünde muvaffak olamıyan ve dahil oldukları kütleye karşı mesuliyet hissinden mahrum bulunan topluluklar, hatıra gelmektedir. Bazı memleketler bütün nüfusu besleyecek kapasitede olan ve fakat muktedir olunamadığı için hiç işletilmemiş veya kâfi derecede işletilmemiş tabii zenginliklere sahip bulunmaktadırlar. Bu şartları, o memleketin dahili işlerine müdahale etmeksizin, hariçten değiştirmek ise mümkün olmamaktadır.

Ayrıca, yabancı sermaye ve hususi teşebbüsü teşvik ederek bir memleketin iktisaden kalkınabilme imkânları, neo-colonializm endişesiyle, bertaraf edilmekte ve hatta yerleşmiş ve gelişmiş müesseseler müsadere veya millileştirilmek suretiyle mevcut imkânlar da yok edilmekte veya tesirsiz hale sokulmaktadır. Bugün ikiye bölünen dünyamızda münakaş edilen bu ideolojik anlayışlarla mesele, hemen hemen halli imkânsız çok daha karışık ve güç bir durum iktisap etmektedir.

Objektif ve teknik bir plân dahilinde, bütün siyasi ve ideolojik mü-lâhazalar dışında, açlıkla mücadelenin üç sahada birden tedricen yürütülmesi lâzım geldiği kabul olunmaktadır.

1 — İstihsâl,

2 — Dağıtım,

3 — Eğitim.

1 — Evvelâ halkın açlığa maruz kaldığı bölgelerde gıda maddeleri

istihsalini artırmak lâzım gelmektedir. Fakat bu artışın millî kaynakların zararına gerçekleştirilmemesine dikkat olunmalıdır.

Ziraî istihsali artırmanın ise iki yolu olduğu aşikârdır. Birincisi, bugüne kadar işletilmeyen toprakların ziraate açılması, diğeri halen ekilmekte olan toprakların daha verimli bir şekilde kullanılmasıdır.

Zamanımızda, ancak dünyanın onda biri ekim sahası, olarak kullanılmaktadır. Bu miktara % 17 nisbetinde çayır ve mer'alar ile % 29 nisbetinde ormanlar dahil edildiğinde, aşağı yukarı dünyanın yarısı (% 43) gayri meskûn veya ziraî istihsalin dışında kalmaktadır.

İnsanların yerleşmesine en uygun ziraate elverişli toprakların büyük bir kısmı halen meskûn bulunmakla beraber işlenebilecek daha çok geniş sahalara mevcuttur. Fakat bunun için geniş yatırımlara ve araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Meselâ, rutubetli, sıcak ve bu sebeple de nebata çok elverişli tropikal bölgelerdeki sahalara ziraate elverişli bir hale sokulup sokulmaması hususu. Başka yerlerde sulama ve drenaj işleri sayesinde, eskiden bereketli ve zengin bir memleket olan Mezopotomya gibi, çorak yahut yarı çorak bölgelerin kıymetlendirilmesi imkân dahiline girebilmektedir.

Ziraî istihsal için, henüz işletilmeyen topraklardan faydalanma şüphe hesiz uzun zamana, emeğe ve masrafa vabestedir. Fakat bunlar yapılamıyacak, iktidar dışı hususlar değildir. FAO eksperleri, gıda maddeleri istihsalinin, münavebe ve sunî gübreleme metotlarıyla % 50 hatta bir çok memleketlerde % 100 artırılabilceğini tahmin etmektedirler. Ayrıca bugüne kadar, birçok memleketlerde hemen hemen ihmal edilmiş hayvan neslinin geliştirilmesiyle, menşei hayvanî olan proteinli maddelerle beslenme imkânlarının artırılması hususunda da çok geniş imkânların mevcut olduğu dikkatten uzak tutulmamalıdır.

2 — Yanlız istihsali çoğaltmak kâfi değildir. Dağıtımı da geliştirmek lâzımdır. Dağıtım ise, hayat seviyesi, istihsâl değeri, fiat, satılma gücü, ticari zihniyet, beynelmilel mübadele v.s. gibi unsurları çok olan karışık bir iktisadî meseledir.

İstihlâk edilen gıda maddelerinin miktar ve kalitesi geniş ölçüde millî gelir dalgalanmalarına ve bu gelirin halkın çeşitli tabakalarına dağılışına bağlı bulunmaktadır. İmdi dünya nüfusunun yarısından fazlası gayri kâfi bir gelire sahip bulunmaktadır. 70 memleketten 8 inin -Bu sekiz memleket 70 memleket nüfusunun % 11 ini teşkil etmektedir- ortalama geliri fert başına 650 dolara ulaşmaktadır. Diğer 40 mem-

lekette ise bu gelir 200 \$ in altındadır. Bu husus dahi bize, ziraatini modernleştirmek isteyen çok sayıdaki memleketlerin karşılaştıkları güçlükleri ifade etmeye kâfi gelmektedir. Buna, aç kalan insanların fizikî kuvvetlerini kaybedecekleri ve dolayısıyla tesirli bir çalışmada bulunamayacakları hususunu da ilâve etmek gerekmektedir.

Dünya nüfusunun büyük bir kısmının kâfi bir gelirden yoksun bulunması meselesi, en müreffeh ve zengin milletleri de birinci derecede meşgûl etmektedir. Zira topluluklar arasında gelirlerin gayri müsavi dağılımı sebebiyle dünya ticareti bir takım takyitlere tâbi kılınmakta ve dolayısıyla ihtiyaç hissedilen malların bir kısım fertler tarafından satın alınamaması bu ticareti frenlemektedir.

Sefaletin hüküm sürdüğü bir memlekete halkın gelir seviyesini artırmasının tek ve yegâne çaresi bu memleketin istihsal ve ihraç ettiği maddelerin iyi bir fiatla satın alınmasını temin etmektir. Fakat rekoltenin miktarına göre değişen fiatların müstakar kılınması ve böylece müstahsil memleketlerin millî gelir seviyesinin yükseltilmesi hususunda sarfedilen gayretler ne yazıkki bugüne kadar beklenen neticeleri istenilen şekilde vermemiştir.

Açlıkla mücadelede, bir taraftan gıda maddeleri istihsalinin artırılması, diğer taraftan bu maddelerin memleketler hatta kıt'alar arasında çok muvazeneli bir şekilde dağılımı gayelerine nasıl ulaşılmalıdır?

3 — Halkının tamamı veya bir kısmı açlık hisseden memleketler arasında da tabiatıyla büyük farklar mevcuttur. Şöyle ki; bir kısım memleketler işletmeye hazır tabiat zenginliklerine sahip oldukları halde diğerleri bundan mahrumdurlar. Bazılarında nüfus kesafeti diğerlerine nisbetle çok fazladır. Aralarında ilmî ve teknik idarî bir kadrodan yoksun memleketler vardır. Fakat bu memleketler, açlığın ve iktisaden geri kalmanın istinat ettiği meseleleri yalnız kendi imkânlarıyla de halletmeye muktedir değildirler. Dış yardımlara ihtiyaçları vardır. Bu yardımlar, direk olsun. FAO gibi beynelmil bir teşekkül tarafından olsun, onlara ancak bu meseleleri bizzat halletmiş ve halletmekte olan memleketler tarafından temin edilebilir.

Geri kalmış memleketlerin, kendi imkânları da dikkate alınarak az veya çok oldukça geniş bir yardıma ihtiyaçları aşıkârdır. Fakat bu yardımlar, Profesör René Dumont'un dediği gibi, millî emeğe yardımcı olmalı, asla onun yerine geçmemelidir.

Giderilecek bu güçlüklerden başka, geri kalmış ve nüfus kesafeti

fazla memleketlerde beslenmenin geliştirilmesi devamlı bir eğitimi icap ettirmektedir. Bu memleketlerin halkı, yüzyılların alışkanlıklarında bir değişikliğin zarurî olduğuna, ziraî istihsali artırmaya ve geliştirmeye imkân verecek metodları kullanmaya ikna edilmelidir.

Cehaletle mücadele alıkla mücadele ile birlikte yürütülmelidir. Hatta insanların sadece okuma, yazma öğrenmeleriyle iktifa edilmemeli, onların ziraat tekniğinde, gıda maddelerinin istihsalinde, ticaretinde, dağıtımında meslekî bilgisi ve formasyonu da geliştirilmelidir.

Şüphesiz, sadece müstahsili, yani ziraatle, iştiğâl edenleri yetiştir - mek kâfi değildir. En rasyonel şekilde nasıl beslenmek lâzım geleceği hususunda müstehliki dahi ikaz etmeli, uymalıdır.

Fakat dışardan gelecek eksper ve teknisyenler de yerli halkın şüphe ve düşmanlığını kazanmamaları için, yardımına koşacakları mem - leketlerin bilhassa örf ve adetlerini bilmesi ve bunlara saygı göstermesi lâzım gelmektedir.

3 AHBAP ÇAVUŞLAR

GÜR HALI SÜPÜRGESİ,

GÜR MEYVE PRESİ,

Minik HALI SÜPÜRGESİ

TÜRKİYE G. SATICISI
GÜR
Tic. Ltd. Sti.
Ulus Ankara

Kanun Dışı Grev

Duygun YARSUVAT

Medeniyet çalışma esasına dayanır; dolayısıyla Çalışma ile ilgili hürriyetlerin önemi, bugün, artık küçümsenemez. Bu konudaki hak ve hürriyetler dört grupta toplanmaktadır. Karşımıza ilk çıkan çalışma Hakkı'dır, ikinci mesele, Anglo-Saxon aleminde «Hür bir toplumda herkese bir iş» sloganı ile ortaya çıkan çalışma imkânlarının düzenlenmesi; ve çalışan kimselerin insanca yaşamalarını sağlamak, çalışma şartlarının tesbiti ve ücretlerin uygun olabilmesi için çalışanların bir araya gelmesini sağlayan Sendika Kurma Hürriyeti, ve nihayet çalışanların haklarını elde edebilmek için kullandıkları Grev Hakkı.

Grev, çalışanlar tarafından bir çıkar yol bulabilmek için işin bırakılması şeklinde kısaca tarif edebiliriz. 1961 Anayasasından sonra yürürlüğe giren 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununun 17 maddesi «İşçilerin topluca çalışmamak suretiyle bir iş kolunda veya işyerinde faaliyeti durdurmak veya işin niteliğine göre önemli ölçüde aksatmak amacıyla aralarında anlaşarak veyahut bir teşekkülün aynı amaçla topluca çalışmamaları için verdiği bir karara uyarak işi bırakmalarına grev denilir» şeklinde tarif etmektedir.

Tarifler değişik olursa olsun Grev iş şartlarını değiştirmek için zaman zaman uygulanan bir baskı tedbiridir. Grev uzun zaman hayat şartlarının geliştirilmesi için işçilerin sahip olduğu müessir bir silâh olarak gözükmüştür. Grevin mevcudiyeti, genel olarak, bir ön anlaşmağa, ve istenilen neticeyi zorla elde etmek üzere bir süre yürütülen duygu ve düşünce birliğinin mevcudiyetine bağlıdır. İşte Grevin temelinden kolektif olup olmadığı ve güçbirliği mefhumuna bağlanıp bağlanmadığı soruları Kanunî grev ve kanun dışı grevi ortaya çıkarmaktadır.

1961 Anayasasınının 47. maddesi başka memleketlerde uzun zamandır mevcut olan bu hakka ilk defa yer vermiştir. Bütün Anayasa yapıcı-

larının kullandıkları formülle «Grev hakkının kullanılması ve istisnaları ve işverenlerin hakları kanunla düzenleneceği» ifade edilmiştir. Her hürriyeti düzenlenmesi icap ettiği gibi bu hürriyetlerin suistimallerinin önlenmesi de gerekmektedir. Bir çok memleketlerde Anayasalarda bu gibi hükümler bulunmasına rağmen, gerekli düzenleyici kanunların çıkarılması ihmal edilmektedir. Meselâ, Fransız Anayasası «Grev hakkı bu hakkı düzenleyen kanunlar çerçevesinde kullanılır» hükmüne maddeleri arasında yer vermiştir. Ancak kanun koyucu vazifesini sonuna kadar yapmak cesaretini göstermeyerek Anayasanın ön gördüğü kanunları vaz etmemiştir. Grev hakkı Fransada, mahkeme içtihatları yolu ile düzenlenmektedir. (Duran «Grève et Loct-out en droit Français» in Grève et loct-out, Luxembourg 1961) Ancak grev hakkını dolayısı ile düzenleyen başka kanunlar vardır.

275. sayılı kanunun 17. mad. sinin 2. fıkrasında Kanunî Grev ve Kanun dışı Greve temas edilmektedir: «İşçilerin işverenle olan münasebetlerinde, iktisadî ve sosyal durumlarını korumak amacının dışında kalan ve bu kanun hükümlerine uyulmaksızın yapılan grev kanun dışı grev sayılmaktadır. Böylece 275. sayılı Kanuna göre Kanun dışı grev üç gurupda toplanabilir;

a) İşçilerin iktisadî ve sosyal durumlarını korumak gayesi dışında yapılan grevler kanunsuz grev sayılacaktır. Böylelikle kanun koyucu politik ve dayanıma grevlerini kanun dışı kabul etmektedir.

b) Söz konusu olan kanundaki hükümlere uyulmaksızın yapılan grevler kanunsuz grev sayılır.

c) Üçüncü gurubu ise kanunda bulunan yasak ve tahditlere uyulmaması halinde kanun dışı sayılan grevler teşkil etmektedir.

Kanun dış grevin sonuçları ceza ve hukuk sahasında tesirlerini göstermektedir. Biz burada sadece cezai neticelerinden bahsetmek istiyoruz:

Toplu İş sözleşmesi grev ve lokavt kanununun 54. maddesi genel olarak kanun dışı grevin cezai neticelerini göstermektedir. «Vuku bulan kanun dışı greve veya lokavta karar verenler böyle bir lokavta katılanlar veya devam edenler, böyle bir greve ve lokavta karar verilmesine veya bunlara katılmaya veya devama zorlayan veya teşvik edenler veya bu yolda propaganda yapanlar bir aydan üç aya kadar hapis veya 100 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.» Bu

madde 17. madeye atıfta bulunarak kanun dışı grevi cezalandırmaktadır. Belki politik ve dayanışma grevlerini grevin sosyal ve iktisadî amaçlarının dışında kabul ederek kamu yararı, kamu düzeni, millî güvenlik gibi sebeplerle kanun dışı saymak ve cezalandırmak yerinde görülebilir. Ancak, grev ve lokavt kanununda yer alan usule uyulmaması dolayısı ile bir grevin kanun dışı sayılması ve cezaî müeyyidelere bağlanması ceza hukuku prensipleri ile bağdaşamaz. Böyle bir greve hukukî neticeler bağlanabilir fakat cezaî sonuçlar aslâ! Bir hürriyet ancak toplum hayatının bozulmamasını sağlamak ve bundan herkesin faydalanmasını mümkün kılmak amacı ile sınırlanabilir. Ancak, bu amacın dışındaki tahditler kanun dışı sayılmalıdır. Demokrasi ideali bunu icap ettirmektedir. Nasıl ki bir kimseyi yapmış olduğu bir borç anlaşmasına imza koymamasından dolayı cezalandıramayıp sadece hukukî neticelerinden mükellef tutabiliyorsak, 15. ve 19. maddelerdeki prosedüre uymayan kimsenin şahsî hürriyetini tahdit etmek ve cezalandırmak demokrasi idealine uygun düşmemektedir. Mukayeseli hukuk da bu yoldadır (Gève et Lock-out, Communauté Européen, Luxembourg 1961).

54. maddeyi incelemeye devam edersek; seçimlik hareketli bir suç olduğunu görürüz. 1) Kanun dışı grev ve lokavta karar vermek; bu kararı veren kimseler işçi teşekküllerinin yetkili organları olmalıdır. Yetkileri olmayanlar ise T.C.K. 201/2'e göre cezalandırılırlar. 2) Böyle bir greve karar verilmesine veya bunlara katılmaya veya devama zorlamak veya teşvik etmek veya bu yolda propaganda yapmak; bu halin faili herkes olabilir zorlamak tabiri maddî ve manevî cebri ihtiva eder. Suç işlemek hususunda fikir ve niyet sahibi olan veya olmayan kimseleri suça yöneltmek burada kullanılan teşvik tabiri içine girer. Bu iki suça verilecek ceza bir aydan üç aya kadar hapis ve yüz liradan bin liraya kadar da ağır para cezasıdır. Kanun koyucu burada özel bir hükümle tekerrür halini de düzenlemiştir. Mükerrirler üç aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılmaktadır. 3) Kanun dışı greve katılmak veya devam etmek; Bu suçun failleri ancak o iş yerinde çalışan kimseler olabilir! «Katılanlardan» maksad kanun dışı greve karar veren kimselerin dışında kalan ve bu türlü greve iştirak eden işçilerdir; Sendikaya bağlı olmayan ve kanunsuz grev yapılan iş yerinde çalışan işçiler de böyle bir greve katılabilirler, ve fail sayılabilirler. Kanun tarafından bu fiile verilen ceza 500 liraya kadar ağır para cezasıdır. Tekerrür halinde bir aya kadar hapis ve 200 liradan 2000 liraya kadar ağır para cezasına hükümlenmektedir.

275 Sayılı kanunun 55. maddesinde kanun dışı grevin ağırlaşmış şekillerine rastlamaktayız. Devlet il özel idareleri ve belediyelerin kararlarına tesir etmek maksadı ile yapılan grevleri kanun dışı sayarak altı aydan az olmamak üzere hapis ve 500 liradan az olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırmıştır. Yine aynı kanunun 56. maddesinde, 20. maddede yazılı grev yasaklarını uyulmamasını yukarıdaki maddede yer alan cezalar ile cezalandırmaktadır. 57. maddede de «Bakanlar Kurulunun 21. madde uyarınca verdiği geciktirme kararına uyulmaması» ve 61. maddede «25. madde gereğince grev veya lokavt süresince iş yerinde çalışması gereken işçilerden, makbul bir özrü olmaksızın iş yerinde çalışmayanlar» özel olarak cezalandırılmışlardır.

Bu haller dışında vuku bulacak suç teşkil eden fiiller, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre tecziye edilecektir.

Görülüyor ki 275 Sayılı Kanun vazı Anayasanın kendisine bıraktığı sahayı düzenlerken oldukça titiz davranmıştır. Böyle bir hareketin sebebi de zan ederiz ki, söz konusu olan hakkın memleketimiz bakımından bir silâh haline gelmesini önlemek çabasıdır. Hürriyetlerin suistimallerinin önlenmesi demokratik nizamın temel gayesidir. Kanun koyucular şüphesiz ki bu gerçeği göz önünde tutacak ve kanun dışı grev yapanlar cezalandırılacaktır. Ancak, cezaî ve hukukî neticeler arasında bir ayırım yapılarak, hukukî neticelere bağlanabilecek hüllere cezaî müeyyideler tatbik edilerek ceza adaleti rahatsız edilmemelidir.

**ADIM ADIM
YURDUMU DOLANDIM**

Yazan :

Sabri ERDEM

Şiirlerle Memleket Gezisi

Fiatı 10 Lira

Dağıtım yeri : Ferhan Bozkurt ve Ortağı

Adres : Ankara Cad. Kebeci Han, Zemin kat

Sterlini Kurtarma Çareleri

Nadir DAYI

İngiltere başbakanı Mr. Harold Wilson'un, maliye bakanı Mr. James Callaghan'ın ve diğer ilgililerin, sterlini devalüe etmeyeceklerini defalarca tekrarlamalarına ve deflasyonist karakterle yeni bütçeyi açıklamalarına rağmen, İngiliz lirasına karşı duyulan güvensizlik el'an devam etmektedir. Milletlerarası spekülâtorler alınan tedbirleri sun'î bulmakta, İngiliz lirası bugün düşme bile yakın bir gelecekte ister istemez devalüe olacağını iddia etmektedirler.

Tabiatile «ateş olmyan yerden duman çıkmaz» misâli, bu iddialar hiçbir esasa dayanmyan yersiz iddialar değildir. İngiliz ekonomisi, dolayısıyla lirası yıllardanberi yükselip alçalan buhranlar geçirmektedir. Kriz monater olmaktan ziyade ekonomik bir karakter taşımaktadır. Aslında İngiltere, parasına mukabil en sağlam ve en geniş rezervi bulunan birkaç zengin ülkeden biridir. Fakat İngiltere'nin asıl problemi, iktisadi alandaki gelişmesinin yavaş tempolu oluşundandır. Meselâ, Federal Almanya, Japonya, Fransa, İtalya gibi harbde büyük tahribat görmüş ülkeler son 10 yılda sınai üretimlerini yüzde elli arttırdıkları halde İngilteredeki bu artış yüzde 30 civarında olmuştur. İktisadi gelişmedeki yavaşlık İngiliz halkının yeteri kadar çalışmamasından, geleneklerine fazla bağlı olmasından ileri gelmektedir. Bugün Büyük Britanyadaki fabrikaların çoğunluğu artık demode sayılacak makinelerle çalışmakta ve yenilerine işçiler kolay adapte olmamaktadırlar. Buna mukabil İngiliz işçilerinin ücretleri diğer ülkelerin işçilerinin ücretlerine nazaran çok yüksektir.

Tabiatile İngilizlerin eskiye aşırı derecedeki bağlılıkları, az çalışmaları, tesislerini modernleştirmemeleri, ücretlerin yüksek oluşu ihraç mallarının maliyetini arttırmaktadır. Bu yüzden İngilterenin ithalâtı günden güne artarken yüksek maliyet yüzünden ihracatı da gerilemektedir. İşçi Partisi hükümetinin iktidara geçer geçmez altı ay evvel ithâl mallarının gümrük resmini % 15 arttırmasına rağmen ithalât da fazla bir azalış kaydedilmemiştir. Bundan başka, hükümetin iskonto hadlerini % 7'e çıkarması da fayda etmemiş, İngiliz kapitalinin dışarıya çıkışı yine yüksek olmuştur. 1964 yılında dışarıya kaçan sermaye toplamı 1.18 milyar dolar olarak hesaplanmıştır.

Bütün bu faktörler sonucu İngiltere'nin ödeme dengesinde geçen yıl 2.3 milyar dolarlık bir açık kaydedilmiştir. İngiliz maliye tarihinde

görülmeyen bu açık İngiliz lirasını da tehlikeye sokmuş ve sterlini devalüe edileceği şayiaları ortaya çıkmıştır. Fakat devalüasyonu yegâne hal çaresi olarak görmiyen İngiliz hükümeti «Bank of England» vasıtasile döviz piyasasına müdahalede bulunarak, Sterlin'in dolara olan 2.80'lik paritesini muhafaza edebilmek amacile devamlı surette piyasadan sterlin satın almıştır.

Bu müdahale alışlarından başka Maliye bakanı James Callaghan hükümete 250 milyon sterlinlik (700 milyon dolar) ek gelir sağlayacak yeni tedbirleri, 1965-1966 Mali Yıl Bütçe Tasarısı münasebetiyle Parlamento da açıklamıştır. Açıklamaya göre, dış yatırımlardan elde edilen gelirlerle şirket kazançlarına yeni vergiler konmuş, tütünün, içkilerin, lüks eşyaların vergi oranları arttırılmış ve şimdiye kadar vergiden muaf masrafların birçoğunun vergiye tabi tutulması öngörülmüştür. Ayrıca, gelir vergisi oranı da ortalama olarak % 38,75 ten % 41,25'e yükseltilmiştir. Bakan, vergi politikasında, ülke içindeki yatırımları teşvik edici ve dıştaki yatırımlar için cesaret kırıcı değişiklikler yapılacağını bildirmiştir. Mr. Callaghan'ın tahminlerine göre 1964 te dışarı giden 371 milyon sterlinin asgari 100 milyonu İngiltere de kalacaktır. Maliye bakanının açıkladığı yeni tedbirler TSR - 2 nükleer borbardıman uçağı projesinden vazgeçildiğini ve bunun hazineye bu yıl 35 milyon sterlin tasarruf sağlayacağını belirtmiştir. Bundan başka hükümet harcamalarında da büyük kısıntılar yapmıştır. Ayrıca İşçi Partisi hükümeti, Milletlerarası Para Fonundan aldığı 3 milyar dolarlık krediye ilâveten Mayıs ayı içersinde 3 milyar dolarlık yeni bir kredi talebinde bulunacaktır.

Bir ülkenin iktisadi ve sosyal strüktürünü değiştirmek zamana bağlı bir iş olduğu için İngiliz hükümeti mali manipülasyonlarla krizi atlatma yoluna gitmiştir. Alınan tedbirlerle güdülen amaç malûm: İç piyasada talebi kısmak, lüks maddelerin istihlâkini azaltmak, arz fazlasını uzun vadeli kredilerle ihraç etmek, ağır resimlerle ithalâtı kısmak, sermayenin dışarıya kaçmasını önlemek ve böylece dış ödeme dengesini tesis etmek.

Bütün bunlar herkesçe bilinen klâsik tedbirler. Yalnız önemli olan tedbirlerin sterlini kurtarmaya kâfi gelip gelmeyeceği hususudur. Meselâ iç talebi kısmak maksadile halkın satın alma gücünün azaltılması veya İngiltere içinde dağıtılması sterlini kurtarma yerine aksi bir tesirle uzun bir devrede iktisadi gelişmeyi baltalayabilir. Tedbirlerin nasıl bir sonuç vereceğini zaman gösterecektir. Batı dünyasının selâmeti, iktisadi ve siyasi geleceği bakımından İngiliz dostlarımızın başarıya ulaşması başlıca temennimizdir.

Z İ R A İ R E F O R M

Ekrem GÜRCAN

Bir memleketin kalkınabilmesi için istihsal faktörlerine sahip olması, bu istihsal faktörlerini rasyonel bir şekilde işletebilmesi ve istihsalini değerlendirip satabilmesi şarttır. Bugün istihsal faktörleri tabiat, emek, sermaye ve teşebbüstür. Memleketimiz bu faktörlere bilhassa baştan ikisine bol miktarda sahip olmasına rağmen rasyonel bir şekilde işletilememesinden dolayı iktisaden geri kalmış olduğu hepimizin malûmudur.

Memleketler iktisadi bünyelerine göre ziraat, sinai, ziraat ve sinai memleketleri diye gruplara ayrılır. Memleketimiz geniş ve mümbit bir arazi üzerinde nüfusunun çoğunluğunun köylerde ve ziraatle meşgul olmasından dolayı bir ziraat memleketidir. Şu halde kalkınmamızı daha ziyade ziraî sahada yapmalıyız. Esasen bu şekilde bir teşebbüs yalnız ziraî sahada kalmayıp köylünün büyük şehir- lere hücumunu, gecekondu dâvasını şehirlerin ufki yapılıp genişleyerek beledi ve şehircilik hizmetlerinin yapılamamasını, şehirler civarındaki sefaleti önleyebileceği gibi nüfusunun % 78 ini teşkil eden ve ziraat ile geçinen köylümüzün gelirinin artması diğer sahalara talep hacmini arttıracak u- mumi istihsal bu talep karşısında artacak, istihsalin artması millî geliri ar- tıracak kalkınmamız enflasyonist yollara girmeden paranın tedavül sü- ratinin artması gibi rasyonel, iktisadi, istihsal faktörlerinin rantabl bir şekilde çalıştırılması suretile sağlanacaktır. İstihsal faktörlerinden en mühimi olan emek değerlendirilecek, dış memleketlere gitmesine mani olunmuş olacaktır.

Memleketimiz madencilik ve balıkçılık sahasında da hayli zenginse de, bu yazımda ziraî sahada kalkınma imkânlarımızı arayıp belirtmeğe çalışacağım.

İstihsalin ana unsurlarından olan toprak ve emek bakımından memleketimiz hayli zengindir. Fakat istihsal tarzı ilmi metotlara istinat etmeyip babadan görme şeklindedir. Çok kimselerin düşünüş ve kanaatlarının aksine ve bizzat müşahade etmiş bir kimse olarak köylümüzün tembel olmayıp bilâkis çalışkan olduğu kanaatındayım. Köylümüz hakikaten çalışkandır. Güneş doğarken işine gider batarken işinden döner. Bu kadar çalışkan olmasına rağmen çalışması rasyonel olmayıp ilmi bir esas dayanmayıp babadan görme olduğundan müsmir ve verimli de- ğildir. Kazancı kendisini kıt kanaat geçindirebilecek kadardır. Bugün meyva müstahsili olan bölgelere gidilip müstahsilin çalışma tarzı tetkik edilirse köyli- nün çalışkanlığına bizzat şahit olunur. Fakat bu çalışmalarında bir ağacın nasıl

ekileceğini, nasıl budanacağını, nasıl sulanacağını, nasıl gübreleneceğini, nasıl ilaçlanacağını bilmez. Meselâ tek çekirdekli meyvalar bir senelik sürgünlerinden meyva verdiği halde ağaç kuvvete gidiyor diye bu sürgünler diplerinden kesilir odunlaşmış kart dallar meyva verecek diye beklenir. Ağacın suyu emecek kılcal kökleri dallarının uçları altında olduğu buralardan sulanması icabettiği halde dip etrafı açılıp buraya su dökülür ki bu da ağaca bir fayda vermeyeceği gibi çürümesine de sebep teşkil eder. İlaçlama bilmediklerinden ağaçlar en basit hastalıklardan harap olmakta meyvaları dökülmekte veya kurtlanmaktadır. En kuvvetli olan hayvan gübresi yakacak olarak ziyan edilmekte, ziraatte mühim bir rolü olan ormanlar yakacak olarak usulsüz kesimler ve kara keçi yüzünden heba edilmekte güzelim mmeleketimiz bozkıra çevrilmektedir. İlmin ziraate tatbik edildiği memleketlerde bir başaktan 200 civarında tane alındığı halde bizde 25-30 arası, bir inekten 35-50 kilo arasında süt alındığı hade bizde 6-7 kilo arasında alınmaktadır. Son senelerde bazı bölgelerde ziraat alet ve makinaları kullanılmakta isede ehliyetsiz kimseler tarafından kullanıldığından verimleri az ömürleri kısa olmaktadır.

Elimizdeki mevcut imkânlarımızla ziraat, dolayısıyla bütün diğer sahalarda istihsalı artırmak mümkündür.

Şöyleki:

Köy merkezlerinde veya kazalarda beşer dönüm civarında (lüzumu kadar) arsa tedarik edilir. Daha büyükleri vilâyet merkezlerinde veya bölgelerde olur. Buralarda, muhitte hangi mahsülden yetiştiriliyorsa hangi mahsülün hangi cinsi daha iyi yetişebilecekse (hububat, meyva, sebze vs. gibi) ilmî bir şekilde yetiştirilerek numune bahçeleri yapılır. Bu civarın müstahsili numune bahçelerine getirilerek mahsülün nasıl yetiştirileceği, nasıl muhafaza edileceği, nasıl ambalaj yapılacağı, nasıl pazara sevkedileceği, hangi mahsüllerin daha fazla gelir sağlayacağı, monokültür nebatları olan sanayide kullanılan dünya piyasalarında her zaman talibi bulunan pamuk, tütün, zeytin; şeker pancarı gibi mahsülün yetiştirilmesi teşviki, hayvan gübrelerinin ziraatteki önemi, yakacak olarak linyit yakımı teşviki, ormanın faydaları, hangi ağaçların ne şekilde kesileceği, ziraat makinelerinin kullanılması bakımı muhafazası, hayvancılık hayvan mahsüllerinden en rasyonal tarzda istifade şekilleri, arıcılık, tavukçuluk amelî ve imalî bir şekilde öğretilir. Toprak tahlil edilerek en iyi yetişecek mahsül tesbit edilir ve yetiştirilir. Numune tohum, fidan, gübre ve ilaç dağıtılır. Bir müstahsilin ilmen çalışabilmesi için ne icabediyorsa buralarda öğretilir.

Bu işlerin yapımı hayli paraya vakıftır, hayli elaman ister denirse de eldeki imkânlarla bunlar temin edilebilir.

Şöyleki: Her bölgede mîri arazi vardır. Bu arazilerden hiç para vermeden istifade edilebilir. Her kazada ziraat memuru vardır. Bunlar işçi bakımından takviye edilerek iş başına getirilir. Her sene köylüye kredi olarak yüz milyonlarca para dağıtılmaktadır. Bu paraların büyük bir kısmı büyük şehirlerde eğlence yerlerinde harcanmakta, istihsale yatırılmamakta, müstahsilin kısmı azamına büyük bir fayda sağlamadığı gibi, ağır borçlar altına sokmakta, kredi karşılığı gösterilen arazi borcunu ödeyememekte hattâ alacaklarından kaçmak için de büyük şe-

hirlere göç etmektedir. Nümune bahçelerinin kurulabilmesi ve müsmir bir halde çalıştırılıp idame ettirilebilmesi için binbir güçlükle sağlanıp devlet bütçelerinden çıkıp hiç te faydalı sahalarda kullanılmıyan bu paralardan istifade edilir. Bu suretle istihsalin en mühim iki faktörü olan tabiat ve emekten en müsmir şekilde ilmi metotlarla istifade edilmiş olur.

Bir mahsulün en verimli bir şekilde yetiştirilmesi yetişen mahsul değerlendirilemediği takdirde, istihsal fazlası buhranları doğuracağından kalkınma olamayacağı gibi refah yerine başka bir yönden sefalet başgösterir.

Bugün ister mahsulün bol ister az olduğu zamanlarda olsun elde edilecek olan mahsulün hemen hemen yarıya yakın kısmı bozuk, kurtlu, çürük, dibine dökülme gibi muhtelif sebeplerle ziyan olmaktadır. Elde edilmiş mahsul organizasyonun iyi yapılamamasından iyi pazarlanamamakta tamamen ele gelmiş mahsul kıymetlendirilemiyerek müstahsilin eline çok az para geçmektedir.

Mahsulün değerlendirilmesi için Tarım Satış ve Kredi kooperatifleri kurulmalı. Kooperatiflerin idarelerini ehil kimselere vermeli. Mahsulün piyasaya arzı mümkün olduğu nisbetlerde kooperatifler vasıtasile olmalı. Kooperatifler mahalli teşekküller olduğundan alınacak kredinin kimler elinde daha müsmir olacağı istihsale kimler tarafından yatırılıp kimler tarafından verimsiz istihlaklarda kullanılacağı daha iyi bilineceğinden bu kooperatifler tarafından krediler verilmeli.

Mahsulün bol olduğu zamanlara sürüm fazla olacağından fiatlar düşer müstahsilin eline ancak masrafını karşılayabilecek kadar para geçer. Buzhaneler yapılmalı mahsulün fazlası buralarda muhafaza edilmeli değerini bulduğu zamanlarda piyasaya arz edilmelidir. Piyasaya arzda bilhassa aynı evsaf ve kalitede olanların standart bir şekilde anbalanmasına çok dikkat edilmelidir. Zamanımızda bu hususa hiç dikkat edilmemekte kapların altları ile üstleri birbirini tutmaktadır. Numune bahçelerinde dünya piyasasında rayıcı olan mahsul ve monokültür nebatlar yetiştirilmesi teşvik edilmeli yetişen mahsul iyi organize edilerek ihracat yapılmalı. Konserveliğe büyük ehemmiyet verilerek modern temiz kaliteli bir şekilde yapılmalı daima ihracat imkânları aramalı ve ihraç etmeli.

Mahsulün kaba girmiyecek gibi olan bozuk, çürük, dibine dökülmüş, kurtlu olanları evsafına göre ayrılıp küçük merkezlerde preslerde sıkılarak suları çıkarılmalı. Bunlar daha büyük merkezlerde kurulacak olan meyva ve sebze suyu fabrikaları ile ispirto fabrikalarında istifadeli bir hale getirilerek dahili ve harici piyasalara arz edilmeli bunların posaları kurulacak olan hayvan yemi fabrikalarının ham maddesini teşkil etmelidir. Bu saydığım ameliyeler numune bahçelerinde yapılabileceği gibi kooperatiflerde de yapılabilir.

Numune bahçelerinde müstahsile ormanın faydaları, ağaç yetiştirilmesi, hangi ağaçların ne şekilde kesileceği öğretilir. Köy ormanları kısımlara bölünerek bir sene yalnız o bölgeden kesilir gelecek sene yeni ayrılan bölgeden kesilir böyle münavebeli kesim sonunda ilk kesilen kısımlar yeniden kesilecek hale gelir o muhitte ormansız kalmamış olur.

Keza ormancılığımızın geliştirilmesi için askerî birliklerden istifade edilir. Her

birliğe kendi muhitini ağaçlandırma vazifesi verilir. Bu da o birlik için pek külfetli bir iş olmayacağı gibi bir eğitim merkezi olan asker ocağından terhis edilenler memleketlerine gittiklerinde ormanın faydalarını bildiklerinden aynı zihniyetle hareket ettikleri taktirde ki bu usul hiçte faydadan hali değildir memleketimiz ağaçlanmış olur. Şehirlerde mezarlıklar müdürlüklerine köylerde ihtiyar heyetlerine mezarlıkları ağaçlandırma mecburiyeti konursa faydalı bir durum hasıl olur.

Bu yazımda bildirdiğim birkaç anahtarla zirâî kalkınmamız bütçeye yeni büyük tahsisatlar koymadan uzun zaman ve çok elamana lüzum olmadan sağlanabilir kanaatındayım. İstihsalin artırılıp değerlendirilmesi %78 i köylü olan halkımızın gelirinde bir hayli artma sağlar. Müstahsilin gelirinin artması satın almak istepte satın alma kudreti olmadığından alamadığı şeylere talebini artırır. Bu talep artışı dolayisile bütün diğer istihsal şubelerinde istihsal artışı olur. İstihsal artıp satılabilmesi millî geliri dolayisile refahı artırır. Keza köyünde ihtiyaçlarını temin edebilecek kadar bir gelir sağlayanlar büyük şehirlere iş bulma gayesile göç etmezler. Büyük şehirlerdeki gecekondü dâvası, emek arzının fazlalığından meydana gelen sefalet önlenmiş olur.

1965
YILINDA

2.5 MİLYON
LİRA

- * Fevkalâde apartman daireleri
- * Çeşitli, zengin para ikramiyeleri

AKBANK

Cemiyetten Haberler

Nisan ayı Cemiyetimiz bakımından bir hayli hareketli olmuştur. 3.Nisan.1965 günü Ankara şubesi her bakımdan başarılı ve samimi geçen bir Balo vermiştir. Ankara Palas salonunda verilen bu baloda davetliler geç saatlere kadar çok neşeli bir gece geçirmişlerdir. Bilhassa yakın bir kaynaşma ve samimiyetin doğmasına vesile olan idare heyeti mensuplarını bu münasebetle bir kere daha candan tebrik ederiz.

Nihayet, aylardır beklenen ananevi İktisat Balosu, Merkez İdare Heyetinin Taksim Belediye Gazinosunda tertip ettiği 22.Nisan.1965 Balosuydu. Her geçen gün iktisatlıların biraz daha kenetlendiğini milli bünye içerisinde kuvvet kazandığını ifade etmesi bakımından ayrı bir önem taşıyan balo çok kalabalık ve samimi geçmiştir. Bu baloya ait resimlere imkânlarımızın darlığı sebebiyle 14 nci sayımızda yer vereceğimiz için özür dileriz.

* Cemiyet Genel Sekreteri İmren Aykut İstanbuldaki Türk Maden İş Sendikasındaki görevinden ayrılarak Ankarada Teksif Sendikasında vazife almıştır. Arkadaşımıza yeni işinde başarılar dileriz.

** Merkez İdare Heyeti üyelerinden Uğur Çatbaş 14.Nisan.1965 günü nişanlanmıştır, değerli arkadaşımızı tebrik ederiz.

*** Kıymetli arkadaşlarımızdan Kemal Aral'ın bir kızı, Eyüp Kara Dayı'nın da bir oğlu dünyaya geçtiğimiz ay içinde gelmişlerdir. Arkadaşlarımızı ve mesut ailelerini candan tebrik eder, yavrularına uzun ömürler dileriz.

Cemiyetimizin Ankara Şubesinin Balosunda Genel Başkan ve misafirleri

Ankara Balosunda Başkan ve arkadaşları

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.

Kuruluşu : 1946

Sermayesi : 20.000.000.- Lira

Yurt içinde 60 Şube

Her türlü Banka muamelâtında

Emniyet, Sürat, Kolaylık

Dünyanın her yerinde muhabirleri vardır.

Tasarruf Mevduatında zengin para ikramiyeleri

G A R A N T İ B A N K A S I

Hesap makineleri

Toplama makineleri

Yazı makineleri

Teksir makineleri

49 17 66

**Eli Burla
ve Ortakları**

Karaköy, İstanbul

3 parmağa kadar BORU İMALÂTINA BAŞLANMIŞTIR

Yıllık imalât kapasitesi 50.000 Ton

1964 İMALÂT PROGRAMI

STANDARD İMALÂT

Siyah, Galvanizli ve bitümlü borular. Din 2240 a göre
 $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, 1", $1\frac{1}{4}$, $1\frac{1}{2}$, 2", $2\frac{1}{2}$, 3"

Sanayi boruları

13×0.9, 16×0.9, 19×0.9, 21×0.9, 25×1, 32×1.20 m/m

SİPARİŞ ÜZERİNE İMALÂT

13, 16, 19, 25, 32, 38, 42, 49, 60, 76, 90 m/m çapında
0,8 ilâ 3 m/m et kalınlığında her çeşit borular.

PROFİL BORULAR

Üçgen, kare, dikdörtgen, heksagonal, oval ve sair
şekillerde borular

Fabrikalar : Pendik Temenye — Florya, Beşyol İstanbul

Büro : Salıpazarı Han Kat 8 Tel ; 44 74 27 - 44 74 26 Satış ; 44 76 03

Telgraf: BORUSAN, İstanbul

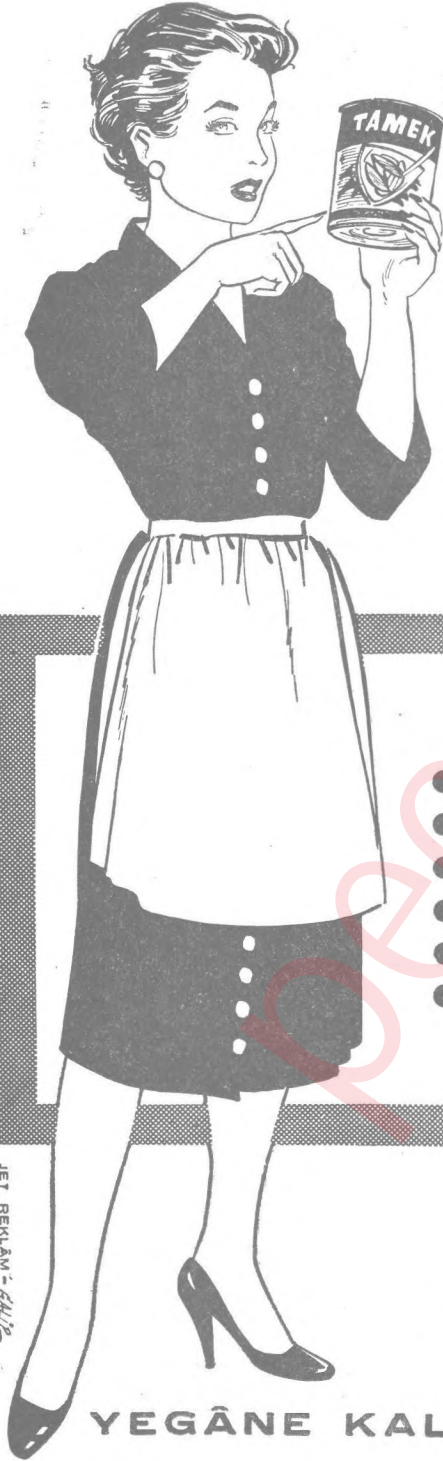
B S BORU SANAYİİ

FAZLA YORGUNLUKTAN İLERİ GELEN
Vücut kırığına karşı

OPON, baş, diş, adale, sinir ağrılarını teskin eder
OPON, grip ve nezle başlan- gıcında birçok fenahkları önler
OPON, günde 6 tablet alınabilir

OPON

Doktorunuzun verdiği reçeteye göre eczaneden aldığınız ilâçın sizi sıhate kavuşturacağına nasıl güveniniz varsa, TAMEK mâ-mullerinin nefaset, lezzet ve mükemmeliyetine de aynı derecede güvenebilirsiniz.

- DOMATES MAMULLERİ
- HAZIR YEMEKLER
- KOMPOSTOLAR
- REÇEL ve MARMELATLAR
- ZEYTİN ve TURŞULAR
- SEBZE KONSERVELEİ

TAMEK
KONSERVELEİ

YEGÂNE KALİTE KONSERVE